

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angonfeld & Emerio Les-
ner, Heinrich Scholok, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppalik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bornat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
germond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invo-
iață. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 25.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 3 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 138. — Anul LXX.

Brașov, Vineri 22 Iunie (5 Iulie).

1907.

Koșuthiștii riscă prea mult.

S'au sfătuit mult unii cu alții conducătorii partidelor maghiare din coaliție, cum să pună capăt obstrucției croate, dar n'au putut ajunge la nici un rezultat. În cele din urmă Kossuth și-a luat refugiul la o apucătură, la care nu s'au așteptat nici chiar partizanii săi.

S'a gândit cât s'a gândit Kossuth și s'a hotărât să retragă proiectul său de lege privitor la pragmatica de serviciu a funcționarilor dela drumul de fer. Aceasta a și făcut-o de fapt declarând că în afară de paragraful I, care conține dispozițiunile asupra limbii, toate celelalte dispozițiuni ale proiectului le va introduce pe calea ordonanțelor. Pentru-ca însă să apară că totuși guvernul este invingătorul, Kossuth a susținut paragraful I al proiectului său de lege, făcând un amendament la el.

Prin procederea aceasta ministrul Kossuth a intenționat să ia Croaților puțința de a mai continua obstrucțiunea lor multă vreme. Nu-i vorba deputații croați vor putea să încerce a vorbi cât mai mult la amendamentul lui Kossuth. Dar după aceasta proiectul de lege, ce consta acum numai dintr'un paragraf, va fi primit de majoritate, și astfel se va pune capăt obstrucțiunii.

Croații au fost surprinși de aceasta apucătură. Dar ei iute s'au recules și s'au hotărât să continue rezistența cu puteri indoite acasă la ei în Croația.

Nemulțămiiți sunt însă cu modul acesta de deslegare chiar și parte mare din partizanii lui Kossuth. Ei zic că punându-se pe acest teren, Kossuth n'a contribuit la întărirea, ci numai la slăbirea vazei parlamentului și a guvernului. S'au mai supărat fiindcă Kossuth în amendamentul său face concesiunea Croaților, cerând ca funcționarii de drum de fer din Croația să cunoască pe lângă limba maghiară și limba croată.

Kossuth a răspuns celor ce l'au interpellat în chestia aceasta că sco-

pul guvernului e ajuns, căci prin acel singur paragraf sunt asigurate drepturile limbii maghiare în Croația și este asigurată limba de serviciu maghiară pe liniile căilor ferate de stat ungare.

Acum se prevede că sesiunea dietei nu va mai dura mult și că pe la mijlocul lunii acesteia dieta va fi amânată, iar deputații din majoritate vor putea să plece acasă să se recreze după multele strapate ce le-au avut și voinicii ce le-au săvârșit.

Deocamdată vor scăpa voinicoșii luptători ai așa zisului guvern național de mai multe neplăceri, dar numai pe scurt timp căci de acum se va ridica în contra lor adevărata furtună ce va izbucni în Croația. Deputații croați nu vor să știe de hotărârile camerei ungare pe câtă vreme acestea sunt contrare dispozițiilor legii pactului ungaro-croat din 1868.

Ceea ce face ca chestiunea croată să fie și mai amenințătoare pentru guvernul coaliției maghiare, este acțiunea ce-au întreprins-o partidele sud-slavice din Austria spre a veni în ajutorul cauzei Croaților. Ei au adresat deocamdată o interpelare guvernului austriac cerând ca la negocierile pentru pactul economic cu Ungaria să fie invitat a lua parte și regatul Croației, căruia i-se cuvine să conlucre la încheierea acestui pact economic ca factor de sine stătător de drept public. Interpeleția aceasta a fost subscrisă nu numai de Slavii de Sud și de Cehi, de Ruteni și de partidul popular polon.

Prea mult riscă guvernul koșuthist prin modul provocător cu care procede. Lupta cu slavismul poate să-i frângă gâtul.

Intâlnirea dintre Maj. Sa Monarchul nostru și regele Angliei. Zilele acestea mai multe ziare au adus știrea că Maj. Sa Monarchul, care s'a stabilit peste vară în Ischl, se va întâlni în curând cu regele Angliei în Marienbad.

Cu privire la această știre ziarul semioficios »Freundenblatt« scrie în numărul său de ieri, că nu este încă hotărât dacă regele Angliei se va duce anul acesta la

Marienbad. Astfel, zice ziarul vienez, cad toate combinațiunile făcute pe tema întrevederii împăratului Francisc Iosif cu regele Eduard. În cazul însă când regele Eduard se va duce la Marienbad împăratul îi va face o vizită.

Revista politică.

Zilele din urmă s'a înăsprit în măsură mare conflictul între Croația și guvernul ungar. Indată după primirea dimisiunii banului Pejacevici, Maj. Sa Monarchul a numit de ban la propunerea guvernului pe Dr. Alex Rakodczay, care a și ocupat îndată postul său. În aceeași zi și-au înaintat dimisiunile cei trei șefi de secție ai guvernului croat, declarându-se solidari cu politica fostului ban Pejacevici.

Deodată cu numirea noului ban, deputații croați din dieta ungară au adresat »națiunii« croate și sârbe din Croația un manifest inflăcărat, care să începe cu aceste cuvinte: »Cătră națiune! În urma proiectului despre pragmatica de serviciu a funcționarilor de tren, al cărui scop este ca pe teritoriul regatelor croato-slavone să înscrie în lege limba maghiară și prin aceasta să calce dispozițiile clare ale legii fundamentale de stat,

— între deputații din dieta comună a regatelor croato-slavone și guvernul coaliționist maghiar, precum și între majoritatea dietei comune s'a născut luptă aprigă și ruptură. Deputații regatelor croato-slavone aflători în dieta comună, cari aparțin coaliției croate și sârbești, nu numai că nu vor permite niciodată, ca dreptul național să fie călcat în picioare, ci tot-odată neagă competența guvernului comun și a dietei comune ca în mod arbitrar și cu preponderanță numerică să poată eluda contractele încheiate pe baza drepturilor egale între cele 2 regate, cari contracte pot fi schimbate numai în modul prescris de lege. Manifestul constată apoi că guvernul croat a fost delăturat dela putere prin intrigi și informațiuni unilaterale și la rangul

de Ban a fost ridicat un individ, care numai de 20 ani trăește în Croația. La numirea lui de Ban au fost ignorate principiile cele mai elementare ale constituționalismului și parlamentarismului, deoarece Banul cel nou a fost numit fără ascultarea dietei croate. Deci Banul nou nu e Ban constituțional. Indeamnă »națiunea« croată și sârbească la unire în lupta grea ce are să o poarte pentru limba maternă și constituțiune, să dispară toate neînțelegerile între Sârbi și Croați și să continue lupta pacinică pe cale constituțională și cu mijloace legale.

Manifestul acesta a produs mare însuflețire în Croația și când șapte deputați croați au sosit Sâmbăta trecută la Agram ca să ia parte la adunările populare contra maghiarilor, poporul i-a întâmpinat la gară în număr enorm și le-a făcut ovațiuni entuziaste. Au strigat: »Jos cu Wekerle!«, »Jos cu Kossuth!«, »Jos cu Racoșai!«. O parte din mulțime a făcut demonstrațiuni înaintea palatului Banului.

La mișcarea pornită în Croația s'au alăturat și Slavii din Austria. Deputatul slav Dr. Spincici din camera imperială din Viena a venit la Budapesta și a adus salutul deputaților slavi din camera imperială exprimând deputaților croați de la Budapesta recunoștință și sprijin din partea Croaților. Sârbilor și Slavilor din Austria, iar vre-o 100 studenți croați din Viena au demonstrat contra noului ban și contra lui Wekerle, când aceștia se reîntorceau din Burg.

Măști dimineața studenții au făcut în Agram manifestațiuni contra noului Ban. Cetățenii tuturor claselor s'au asociat la această manifestație. Multimea a spart geamurile dela edificiile căilor ferate ale statului și a atacat poliția cu pietre. Un agent a fost grav rănit la cap. Palatul arhiepiscopal a fost deasemenea atacat de manifestați. Pe la oarele 11 seara manifestații au stins felinarele de pe străzi.

CALETONUL »GAZ. TRANS.«

Străinul.

Era Duminică într'amiază,
Noi stam în prispă străni în sfat
Când s'a ivit pe drumul țării,
Un om la marginea de sat.
Din pulberea involburată
Abia puteai să-l deslușești,
Cu pașii largi grăbindu-și mersul
Venea în hainele-i nemțești.

La cruce 'n deal noi îl văzurăm
Cum s'a oprit deodată-'n pas
Și s'a 'nehinat adânc drumețul
Când a făcut în drum popas...
Privea 'ndelung ca dus pe gânduri
La zidul zugrăvit cu sfinți...
Și sta cu capul gol străinul
În ploaia razelor fierbinți.

Când s'a pornit încet la vale
Noi ne uitam dela zaplaz,
Și nu știu ni-s'a părut nouă
Dar avea lacrimi pe obraz...
Când ne-a ajuns a dat binețe
Cu glas domol și-apoi a stat
Și ne-a 'ntrebat de sănătate
Și de nevoile din sat...

Ne-a zis, c'ar vrea la sfânta slujbă
Să vie alături cu noi
Și s'a uitat cu-atâta jale...
Când a trecut un car cu boi;
Iar la vecernie străinul
Stătea cucernic și supus
Și-a sărutat duios icoane
Cu răstignirea lui Isus.

Când a plecat ne-a spus povețe
Cu grai înduioșat și blând
Și-atât ne încălzea în suflet
Că lăcrămam toți ascultând.
Spunea că nu-i păcat mai mare
Decât să-ți lapezi legea ta
Și vezi fi tremura cuvântul
Pe buze, când ne cuvânta.

Apoi s'a dus... Ni era jale
Când s'a pornit la drum pe grui...
Dar uite'n țintirim pe noapte
Spun că văzură umbra lui.
De-atunci tot despre el ni-e vorba
Și-atât am vrea cu toți să știm
Anume lângă care cruce
A 'ngenunehiat în țintirim...

»Țara noastră«. Oct. Goga.

Satul Grivița.

I.

Plecând, prin partea de miazăzi a orașului Bărlad — cam la o fugă bună de cal — și după ce șoseaua — bătută c'an palmă de netedă — a făcut câteva cotituri prin șesul Bărladului, plin de fână, dai de satul Grivița.

E înființat la anul 1879 în urma victoriei câștigate de brava noastră oaste — sub înțeleapta conducere a M. S. Regelui nostru Carol I. contra Turcilor — dușmanii noștri de veacuri — ca o sfântă amintire a acestor timpuri de măreție și înălțare a Patriei.

Loc pustiu și primejdios mai înainte vreme, astăzi prin munca omului a devenit unul din satele cele mai mândre și mai frumoase ale țării noastre.

Așezat în scobitura Jeravățului, ce-l încinge pe la mijloc ca c'un colan de argint, satul iese cu semeție din îmbrățișarea a două dealuri — ce și înalță spinările gârbovite cătră zările albastre.

Case mari, curate..... gospodării strănice răsar din verdeața pomilor, ce umplu grădinile sătenilor, privind cu ochii lor de

stică de pe coasta Hărtopolului și șesul Jeravățului, unele la altele.

Sub pâlăriile lor de stuh ori tablă, în cari razele soarelui sclipesc în luciri, ceți i-au vederea, casele răd de veselie cu pereții lor albiți de var, cu prispelile humuite, cu brăiele stânjonii sau date cu lutișor roș împrejurul ferestrelor, pe ulițele drepte.

Șoseaua, ce duce la Galați, învelită în manta de prund galben, taie satul ca o săgeată pe distanță de o bătaie de pușcă, drept în două; iar pe marginele ei se ridică mândri în podoaba lor de verdeață fel de fel de pomi, ce feresc — cu umbra lor — pe călător de arșița soarelui de vară.

Ici... colo... șanțurile, ce mărginesc șoseaua, sunt acoperite de podețe de lemn, pentru înlesnirea trecerii, fie în ogrăzile sătenilor, fie în ulițele, ce spintecă vatra satului — întretându-se.

Din mijlocul tăpașului verde, pe care sunt răspândite căsuțele înalbite, se înalță cu mândre: școala, biserica și statuia lui Cuza-Vodă — podoabe uimitoare, de o măreție și de o frumusețe, cum numai prin povești de se mai pomenesc.

Înlănțuirea lor la o laltă, intrupează viața plină de fapte mari și patriotice a celui ce este Domnul »Stroe S. Belloescu«.

In urma atitudinii dușmănoase a guvernului ungar și a deputațiilor maghiari față de deputații croați din dieta ungară, aceștia au hotărât să facă în dietă obstrucție și să împedecă cu toate mijloacele votarea proiectului despre pragmatica de serviciu a oficianților de tren. — Obstrucția aceasta a ținut până în ședința de ieri, Mercuri, când ministrul de comerț Kossuth pe neașteptate a propus că din întregul proiect de lege să se facă un singur paragraf, în care să se zică, că oficianții dela toate căile ferate ungare, adecă și la cele din Croația, trebuie să fie cetățeni maghiari și să știe limba maghiară, iar ceilalți paragrafi să se șteargă. Ministrul Kossuth a cerut apoi, ca dieta să dea guvernului dreptul de a pune în vigoare pragmatica de serviciu pe calea unei ordinațiuni. Propunerea ministrului s'a primit și astfel s'a pus în mod volnic capăt obstrucțiunii, nu s'a pus însă capăt agitațiunii în Croația, care se va începe acum pe o scară întinsă în întreaga Croația. În raportul nostru despre dietă, cetitorii vor găsi amănunte despre decursul ședințelor.

După o durată de câteva zile s'a închis Joia trecută sesiunea extraordinară a camerelor române printr'un mesagiu regal, în care regele Carol își exprimă nădejdea, că în urma legilor ce s'au votat și se vor mai vota „se va asigura în mod statornic bunul traiu al țărănimii și relațiunile dintre proprietarii mari și săteni.“

In scurta sesiune, ce s'a ținut, s'au votat câteva legi, privitoare mai cu seamă la chestiuni financiare și s'a ales o comisiune, care peste vară se va ocupa cu reformele agrare în vederea îmbunătățirii stărei țărănimii, pe cari această comisiune le va prezenta la toamnă camerelor spre dezbateră.

Privitor la chestiunea apropierei între Germania și Franța, în legătură cu convorbirile dintre împăratul Wilhelm și principele Bülow cu fostul ministru francez Etienne, i-s'a declarat din isvor competent ziarului „Neue Freie Presse“, că nu există actualmente nici un fel de negocieri. Nici nu s'ar ști aci asupra cărei chestiuni s'ar putea încheia un acord. În momentul acesta nu există cauză de conflict. Chestiunea marocană a fost regulată prin convențiunea dela Algesiras și după conferința Germania s'a silit să se arate totdeauna cât mai preventivă față de Franța. Nu se așteaptă în Berlin dela vizita fostului

ministru de război francez Etienne, făcută zilele trecute la Berlin, nici un alt rezultat imediat decât acela că dânsul va putea raporta la Paris cât de amicală e dispoziția față de Franța, care domnește în cercurile diriguire germane. Dacă guvernul francez ar veni cu propuneri precise pentru încheierea unui acord, guvernul german va fi ori când gata de a examina asemenea propuneri cu cea mai mare bunăvoință.

Cazul de imunitate al deputatului Vaida. După cum știm, comisia dietală s'a ocupat în săptămâna trecută cu cazul violării imunității deputatului Vaida, ascultând pe unii din martorii anunțați de dep. Maniu. Neprezentându-se la prima ședință toți martorii chemați, președintele Gal a invitat Mercuri din nou la o ședință pe membrii comisiei dietale, pentru ca să asculte pe toți martorii rămași neascultați. Nici de data asta nu s'au prezentat toți, ci numai deputații Iosif Horvat, Aladar Somogyi și funcționarul dietei Dezső Kóbor. Începându-se ascultarea martorilor, deputatul Horvath a declarat, că a folosit într'adevăr cuvinte vătămătoare la adresa lui Vaida și a celorlalți deputați naționaliști, dar, zice Horvath, le-a folosit în urma iritațiunii mari, ce i-a cauzat-o purtarea provocatoare a deputaților naționaliști. Aladar Somogyi a zis, că și el a fost iritat și anume l'a iritat faptul că dep. Vlad l'a apărat pe Vaida. A vrut să se repeadă la Vaida, dar când a ajuns în apropierea lui, dep. Suciuc i-a pus piedecă și era cât pe aci să cadă. Suciuc l'a îmbrățișat pentru de a-l reține, dar el l'a strâns pe Suciuc așa de tare, încât acesta a fost nevoit să-l lase din brațe. Apoi George Muzsa l'a prins de gât voin să-l oprească de a merge la Vaida. A scăpat și de acesta și sărind peste bănci a ajuns până la Vaida, dar atunci a fost prea târziu, căci Vaida era jur împrejur încunjurat și păzit de deputații naționaliști și apoi condus afară de ei.

Președintele Gal îl întreabă că cu ce scop a voit să se apropie de Vaida. Deputatul Somogyi răspunzând mărturisese „sincer“, că a vrut să-l palmuiască pe Vaida, dar era așa de strâns încunjurat, că nu și-a putut duce în îndeplinire planul. Zice mai departe, că e neadevărată afirmarea lui Maniu, că ar fi fost prins de după spate de funcționarul dietei Dezső Kóbor. Dar nici n'ar fi suferit un astfel de lucru. Mărturisirea aceasta a lui Somogyi o întărește și funcționarul Kóbor.

Cu aceasta s'a finit pertractarea de Mercuri a comisiei, iar cercetarea o vor continua cât de curând.

Bulgaria în ajunul unui războiu. Ziarul bulgar „Preporetz“, organul partidului democratic, care e considerat ca viitorul partid de guvernământ, publică un articol de fond privitor la politica internă a Bulgariei și la situația din Macedonia prin care invită pe actualul guvern să se retragă de oarece din cauza Macedoniei va trebui să se poarte războiu. „Ne aflăm înaintea războiului — zice ziarul — nu pentru că noi o vrem ci pentru că ne va fi impus și guvernul actual n'a făcut nimic pentru a fi pe deplin pregătiți când războiul ne va fi impus.“

In peretele din fața școlărilor, portretele împăratului Traian și a celor doi deșteptători ai neamului nostru: „Gheorghe Lazăr și Gheorghe Asachi“ aruncă priviri duioase asupra poporului de școlari.

In cancelaria școlii pe lângă portretele familiei regale se găsește și un portret din anul 1867 al Celui dintâi Domn al României: „Alexandru Ioan Cuza“, ce-a fost dat de însuși Domnitorul prietenului său Costachi Costachi, cu ocaziunea unei vizite ce a făcut acestuia la Bârlad.

Fiul lui Costachi Costachi, d-l Lupu Costachi, proprietar la Dealu mare, la dăruit acestei școli prin d-l Belloescu.

In unul din pereții cancelariei se află atârnat actul comemorativ scris o'pană de maestru și în care se oglindește tot sufletul — învâluit în patriotism — al vrednicului Fondator, în următorul cuprins:

**Act comemorativ
Grivița
14 Septembrie 1892.**

„Eu Stroe S. Belloescu, profesor la liceul din Bârlad, împreună fiind cu soția mea Raluca, născută C. Vidrașou, stimulat de dorința culturii naționale și animat de sentimentul de a aduce un tribut de recunoștință poporului român, din al cărui sân, m'am ridicat, zidit-am și oferit-am acest local de școală, dotat cu toate mo-

Din dieta ungară.

Dăm în următoarele un scurt resumat despre cele petrecute în dieta ungară în zilele dela 24 Iunie — 3 Iulie n. a. c.: În ședința de Vineri s'a ordonat votarea nominală asupra proiectului despre pragmatica de serviciu a oficianților de tren. Proiectul a fost primit în general cu 167 voturi contra 2. Au votat contra: deputații români Coriolan Brediceanu și Dr Aurel Novacu. Croații s'au abținut. A urmat apoi dezbateră pe paragrafi a proiectului. Obstrucția dep. Croați s'a manifestat aci cu toată puterea. Deja numai la titlul proiectului au luat cuvântul cinci deputați croați și în lungi discursuri croate au cerut schimbarea titlului.

Pe la orele 12 discuția s'a întrerupt, pentru ca deputatul Rakovsky să-și motiveze interpeleția sa urgentă. Interpeleția lui Rakovsky a fost: „Conform căror principii conducătoare vrea guvernul să dirigeze politica sa față de Croația?“.

Ministrul Wekerle a răspuns cam următoarele: Diferența între deputații maghiari și croați s'a ivit în jurul chestiunii limbei. În acest punct am mers până la ultimul hotărâ al echității. Trenurile sunt întreprindere particulară a statului, deci transacția ungaro-croată nu se extinde și asupra lor. Chestia aceasta nu voim însă să o rezolvim acum. Pretindem însă ca împiegații de tren să știe ungurește. Am făcut totuși concesii Croaților, anume: împiegații de tren în contactul lor cu publicul și cu autoritățile se pot folosi și de limba croată; la tren să fie aplicați cetățeni croați în număr mai mare. Cu toate aceste Croații fac opoziție. Trebuie să deducem că ținuta de acum a Croaților nu purcede din sentimentul îndreptățirii pretenziunilor lor, ci din năzuințe cari trec peste relațiunea noastră de drept public și amenință unitatea statului. Schimbarea Banului, disolvarea dietei croate și alte mijloace extraordinare nu vor rezolvi chestiunea ci o vor otrăvi și mai mult. Chestia limbei la căile ferate croate trebuie rezolvită aici în dietă, la caz de lipsă prin procedură mai energetică și mai strictă. Guvernul va sta în chestia croată totdeauna pe baza legii. Dar vom nuzi ca aspirațiunile croate să nu pericliteze unitatea statului și să rămână între marginele legale. Numirea noului Ban s'a făcut pentru că dorim ca guvernul croat să sprijinească cu toată hotărârea năzuințele noastre în această privință. Răspunsul ministrului fu luat la cunoștință.

In ședința de Luni s'a continuat obstrucția croată.

In ședința de Marți s'a terminat discuția referitoare la titlu și s'a trecut la dezbateră §-ului 1 al proiectului. Deputații croați au continuat și în ședința aceasta obstrucția. Primul orator a fost dep. croat Lorkovici, căruia președintele i-a detras cuvântul pe motiv, că s'a abătut dela obiect. Această procedură nedreaptă din partea președintelui a produs mare zarvă între Croați, cari au protestat. În mijlocul zgomotului dep. Fernbach Peter, îndreptându-se spre Croați, le strigă: *Svinja!* (porcule!). Atâta a fost de ajuns ca toți deputații croați să se ridice ca un om și să protesteze în contra acestui atac cocișesc. Se naște un mare scandal, care a avut și partea sa comică. Doi deputați maghiari Keszits și Emödi, unul crezând despre celalalt că e croat, s'au încăerat la

luptă, injurându-se unul pe altul ungurește. Deputatul Olay, crezând de asemenea că cei doi deputați sunt croați și auzindu-i acum injurându-se ungurește, le-a strigat: acum știți ungurește, dar în ședință vorbiți tot numai croaște! Scena aceasta a produs mult haz.

După un timp oarecare s'au mai în niștit spiritele și dep. Fernbach a fost în drumat la ordine. Apoi s'a continuat și de dința luând cuvântul tot numai dep. croaț

Despre ședința de ieri, Mercuri, raportăm la ultimele știri.

Un cuvânt la locul său!*)

I.
Acum doi ani comitetul despărțământului Brașov al „Asociațiunii“ a binevoit a esmite din sânul său o comisiune în comuna noastră (Preșmer), care între altele la dorința noastră chiar avea să ne dea unele deslușiri despre aceea, că cum are să se poarte plugarul în gospodăria sa, după comasarea hotarului. Această temă a fost pentru noi de tot actuală, căci ne aflam chiar după comasarea efectuită pe teritoriul comunei noastre. Comitetul desp. nostru a avut fericita idee, a însărcina cu tema de sus pe par. Ios. Comanescu din Codlea, care pe lângă cunoștințele teoretice și practice din sfera economiei mai avea și aceea parte bună, că în comuna sa Codlea trecuseră și peste comasare și peste începuturile lucrărilor după comasare. D-sa era deci în deplină cunoștință de cauză, atunci când ne vorbea nouă. Și și-a făcut datoria într'un mod, cum nu se poate mai bine, așa că și acum îi datorim cu mulțămită ceea ce bucuros i-o exprimăm și la locul acesta.

In dezvoltarea temei sale par. I. Comanescu a spus și următoarele: *Acel sătean, care n'are cel puțin 6 jumătăți adecă 3 jug. de pământ al său propriu, acela nu este și nu să poate numi plugar.*

Această afirmare scoasă din o experiență practică, mișcarea, șoptele, ce a produs ea între locuitorii noștri din Preșmer, ne-a dovedit, că prelegătorul a lovit cuil în cap.

Tot această afirmare mi-a dat îndemul ca să cercetez mai de aproape starea și relațiunile de proprietate ale Românilor preșmereni. Despre cele aflate vă dau aici un mic tablou ca estras:

Proprietari de pământ sunt în Preșmer 425 Români. Acești proprietari au la olaltă un complex de 461 jug. 512° în proprietatea lor.

Din acest complex au:

296 proprietari dela	0—1 jug.
69 >	1—2 >
25 >	2—3 >
18 >	3—4 >
3 >	4—5 >
2 >	5—6 >
3 >	6—7 >
1 >	8—9 >
2 >	9—10 >

*) Părintele I. Ludu din Preșmer a ținut cu ocaziunea adunării generale a despărțământului Brașov al „Asociațiunii“ această foarte instructivă prelegere, care este de mare actualitate pentru numeroasele comune românești, cari se află în aceleași împrejurări ca și comuna Preșmer. Publicăm acest „cuvânt la locul său“ după însemnările pe cari ni-le-a pus la dispoziție autorul.

In ele se citește ca într'o carte deschisă, adevăratele sentimente de român, ce marele filantrop le nutrește pentru poporul românesc, din care s'a născut și în mijlocul cărui trăește.

Având credința nestrămutată că „școala e arma cea mai puternică în lupta pentru existență“ a națiunilor și indivizilor, a ridicat acest local în anul 1892. Are temelia și soclu de peatră traică, pe care se ridică pereții făcuți din zid de cărămidă. Pe frontul ei e scris în litere de aur: „Școala Stroe S. Belloescu“. Cum intri în antreu, în peretele din dreapta se deslușește o placă de marmură, în care se află sâpate următoarele cuvinte, ce arăt dragostea mare pentru țărănime:

„Ridicat-am această școală
Pentru luminarea
Țăranului Român.“
Stroe S. Belloescu
1892.

In fundul antreului este ușa ce dă în sala de studiu; sală spațioasă, încăpătoare pentru 10 copii, dotată cu tot mobilierul și materialul necesar, cerut de condițiile igienice și principiile pedagogiei moderne. Această sală ar face oinște și celui mai mare pedagog să vie să predea în ea, căci e sala visată — prin veacuri — de luptătorii pentru ridicarea școlii.

biele și efectele necesare, satului Grivița, cu condițiune de a servi pentru totdeauna numai pentru această sfântă și necesară menire.

„Dat-am preferință acestui sat, căruia, la fundarea sa în 1879, i s'a dat, spre scumpă amintire, numele unei formidabile redute din Bulgaria, unde, după o luptă crâncenă, brava și glorioasă noastră armată română, sub înțeleapta conducere a M. S. Regelui nostru Carol I, în resbelul din anul 1877 contra Turcilor, prin sudoare și sânge, a cucerit independența Statului Român.

„Pie oa locuitorii acestui sat prin lumina și credința, ce vor primi în acest templu de cultură, prin muncă și economie să facă fericirea familiei lor și a patriei“.

Tot în corpul școlii e și locuința învățătorului compusă din două odăi. În fața școlii se întinde grădina de flori cu ronduri în fel de fel de culori, pierdute în alei de tei și liliac. Într'o parte a curții — prin care furnică o lume de școlari — se află atenansele gospodăriei: grajd sistematic pentru vite, magazie, bucătărie, cotețe pentru porci și pasări.

In fund de tot e grădina în întindere de 1 h. a. Aci elevii iau lecții și lucrează sub privigherea învățătorului la tot ce privește să aibă un sătean gospodar impre-

jurul gospodăriei lui: legume de tot felul, cultura pomilor roditori, creșterea viței, etc.

La această școală e învățătorul Teodor Popovici și soția sa Maria Popovici.

Sub imboldul patronului ei și a ajutoarelor ce necentenit i se dau, această școală — din toate punctele de vedere — e modelul adevărat al școlii săteanului, atingând idealul urmărit — prin timpuri — de toți reformatorii ei.

Alături de templu luminii — școala — își înalță turla împodobită cu semnul biruinței, acel al credinții — biserica.

E o olădire măreață ridicată în 1904.

De-asupra ușii, sub bolta susținută de patru stâlpi de peatră masivă din muntii Bacoșului, pe o peatră de marmoră se află săpat:

„In numele Sfintei Treimi“
Ridicatu-s'a acest Sf. locaș cu patronul „Sf. Împărați Constantin și Elena“
de Stroe Belloescu, împreună cu soția sa Raluca născută C. Vidrașou, Domn Regele Carol I, Păstorind P. S. S. Episcopul de Huși Dr. Canon 1904.

Înăuntru e de o frumusețe și măreție rară. Icoane pictate împodobesc pereții în toate părțile iar la partea de jos a lor, pictura reprezintă modele de covoare românești.

1	>	>	10—11	>
2	>	>	11—12	>
1	>	>	12—13	>
1	>	>	14—15	>
1	>	>	24—25	>

425

Din acest tablou să vede, că dacă am împărți tot acest complex de pământ pe toți proprietarii în părți egale, s'ar veni fiecare un jug. și ceva. Ear dacă vom lua de bază afirmarea de sus că plugar se poate numi numai cel-ce are cel puțin 3 jug. de pământ, atunci noi am avea în Preșmer numai 34 de adevărați plugari. Ear ceilalți până la 425 adică 391 de inși nu sunt plugari.

Nu mi-e scopul de astădată să arăt cauzele, acest mare avantajul la poporul preșmerian, deși acelea sunt cunoscute, ci constatând aceste relațiuni, merg mai departe.

Cea dintâi și cea mai firească întrebare, care ni se impune după constatarea acestor cifre este: Bine, dar cei 391 de proprietari, cari au dela un pas — la 3 jug. cu ce trăesc? cu ce-și susțin familiile lor?

Spre a răspunde la aceasta întrebare, trebuie să constat mai întâi că Românii preșmereni în genere nu se sparie de lucru, de strapațe și alergări în toate părțile. Negoțul în mic cu lemne, cu fân — aduce unora venite nu mari, dar îndestulătoare. Cărașia cu cărămidă în Brașov, Săcele, Săngeorgiu asemenea. Apoi cu negoțul de bucate, cucuruz, orz, săcară, ovăș ș. a. iarăși se ocupă o parte din locuitorii noștri.

Piețele de bucate: Preșmer, Brașov, Ozun, S. Săngeorgiu, Kézdi-Vasarheiu, Covasna, ba până și prin Ciuc, arare-ori sunt lipsite de Români preșmereni. Și toți, atât cei dintâi cât și cei din urmă se pricep în negoțul lor, așa încât, nici când nu se lasă a fi înșelați de alții, ci mai curând se folosesc ei de ignoranța sau simplitatea altora.

Au cercat unii și cu România, unde să angajază mai ales ca rânduși la birji, cu câte 60—70 lei pe lună, din cari au să și trăiască. Dintre aceștia, unii, dar puțini au avut unele succese, ear alții după alergări nechibzuite adese-ori s'au întors acasă precum s'au dus, dacă nu și mai rău.

Cu facerea cărămidei încă se ocupă o parte din Preșmereni, și precum se vede și aceștia scot foloase, deși nu prea însemnate, din munca lor.

Se vede așadar că Preșmereni ne având pământ destul, din munca căruia să se poată susține, au trebuit să-și ia refugiu la tot felul de întreprinderi, ca să poată trăi. Este însă de mirat un lucru, anume că lipsa de pământ nu i-a îndemnat pe oamenii noștri la îmbrățișarea meseriilor. Căci meseriași în înțelesul strict al cuvântului, cari să trăiască numai după meseria lor, n'avam. Doi croitorii plugari, și încă pe atâția zidari, lemnari, și și aceștia fără o pregătire specială, nu formează clasa de adevărați meseriași. Femeile, ce-i drept, în astă privință, sunt mai înainte având peste 34 mașini de cusut. Dintre acestea sunt puține cari lucră numai pentru casă, cele mai multe lucră și la alții. Numai cât și aceste, parte mare sunt autodidacte, adică au învățat meseria ele de capul lor, sau unele dela altele; și apoi desvoltându-se acest ram de câștig tot mai mult, în cele din urmă nu va avea nici una un venit cinstit.

Catapeteazma, sculptată în lemn curat, e o adevărată operă de artă românească.

Totul — dela lucrul cel mai mic până la cel mai de seamă — nu respiră de cât: religiozitate.

È un adevărat delir printre săteni, când se oficiază slujba dumnezeiască în acest locaș de către preotul C. Buik, a-zistat de corul școlii, format din școlari și adulți sub conducerea învățătorului — din cofasul bisericii. Atunci gândurile și inimile li se înalță cu smerenie la Cel A Tot Înalt și cu recunoștință li se duo la Fericitul Donator rugându se:

„Doamne, ține-l printre noi“.

Intre școală și biserică — cele dintâi instituții ce contribuiesc la luminarea și moralizarea unui popor — se află intruparea recunoștinței pentru acel ce prin mărețele sale fapte, ne-a învrednicit să ajungem aceea ce suntem azi: un popor

Rămâne așadar constatat, că cei mai mulți locuitori ai noștri se luptă cu foarte mari greutăți, fiind cu deosebire și arănzile pământurilor scumpe de tot dela 15 până la 50 fl. pe jugăr. Dacă votu mai adauge aici, și împrejurarea nefavorabilă că Românii au în posesiunea lor foarte puține fânațe, așa încât mai tot fânul trebuincios sunt siliți a-l cumpăra cu prețuri mari, așa încât mi de florini ies pe an din pungile lor numai pentru nutreț, și dacă voiu constata că din cei 425 de proprietari de pământ preșmereni, nu este unul, care să nu fie avizat ași cumpăra nutreț, sau ași arânda fânațe dela comună sau dela alți proprietari, am spus un adevăr dureros, dar adevărat.

E adevărat, că cu toate greutățile cunoscută până acuma, se ivesc totuși cazuri că Românii noștri ici colea, mai cumpără câte un pământ, dar aceste sunt cazuri rare acum, și după câte poat se prevedea vor obveni și mai rari, căci bogăția noastră înainteaș cu pașii melcului, iar pământurile se scumpesc din zi în zi.

Fiind deci constat că numai ca plugari nu putem trăi, căci n'avam cu ce, potrivindu-se și la noi, cele cuprinse în poezia măestrului Coșbuc: »Noi vrem pământ«, pun acum întrebarea: Ce e de făcut? Cum ne putem scăpa din situația aceasta?

STIRILE ZILEI.

— 20 Iunie v.

Adunările despărțământelor «Asociațiunii». Despărțământ. D. Săntău (Dicsőszentmárton) al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ își va ține adunarea cercuală prevăzută în §41 din statutele Asociațiunii în comuna *Basna* (Felsőbajom) loc de scaldă, la 14 Iulie 1907 la ora 2 după amiază. La care adunare cercuală prin aceasta sunt invitați toți membrii fondatori, pe viață și ajutători de pe teritoriul despărțământului, precum și toți iubitorii de cultura și înaintarea poporului român. Voind a concentra la această adunare cercuală a despărțământului D. Săntău cât mai mulți din popor, inteligența noastră română și cu deosebire toți aceia cărora li se va adresa acest avis sunt rugați, ca după putință să îndemne și să aducă din poporeni cât mai mulți, spre a lua parte la adunare, fiindcă s'a făcut îngrijire, ca să țină vorbiri pentru țărani din sfera economiei. — *Comitetul c. r. c. al despărțământului.*

Comitetul despărțământului „Tășnad“ al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“, invită la prima adunare generală împreună cu concert urmat de dans, ce să va ține în T. Săntău la 14 Iulie st. n. a. c. Toți cari voesc a participa și le trebuie cuertire, sunt rugați a se anunța de timpuriu la dl Dr. Coriolan Steer avocat în Tășnad.

Programa: La 8 ore dimineața serviciul dumnezeesc cu mare asistență. Cântările le va executa corul teol. din Gherla, compus din 25 cântăreți. La 11 ore ședința despărțământului. Intre punctele ședinței se află și o disertație populară despre „Nobilizarea (olteirea) pomilor“, ținută prin dl Vasiliu Mureșan preot în Săuca. La 1 oră d. a. prânz comun. Seara concert, urmat de dans. Prețul de intrare: de persoană 2 coroane, de 3 persoane în familie 5 coroane. Inceputul concertului la 7 oare seara. *Comitetul aranjator:* Dr. Coriolan

Steen, președinte, Traian Trușă, Andrei Moisa, vicepreședinti, Georgiu Filepp, casar, Victor Marcuș, controlor, I. Tiberiu Cosma, maior-dom și 66 membri în comitet.

Distincție. Maj. Sa Monarchul a conferit fruntașului român bucovinean Modest cav. de *Grigorcea* ordinul »Coroana de fer« cl. III.

Intâlnire de suverani. Din Viena se anunță că Maj. Sa Monarchul nostru se va întâlni pe la sfârșitul lunii Iulie sau la începutul lui August cu regele Eduard al Angliei la Marienbad.

Din Cluj ni se comunică, că d-l Ioan I. Gridan, un fiu al comunei Tohanul vechiu, a prestat cu succes examenul de absolvire la Academia comercială din Cluj.

În școala de menajiu a reuniunii femeilor române din Brașov se va ține Duminecă în 24 Iunie (7 Iulie) a. c. la 3 oare p. m. *examenul final* din toate ramurile căsniciei și a studiilor referitoare. Lucrurile de mână vor fi expuse în public. Examenul se va ține în încăperile internatului. La acest examen invităm pe toți amicii și binevoitorii acestui institut. *Elena Sabadeanu*, presidentă.

Pentru masa studenților români din Brașov. În tipografia A. Mureșianu a apărut a „*IX-a dare de samă a mesei studenților români din Brașov pe anul de gestiune 1906—1907*“ publicată de Virgil Onișiu, director gimnazial. Averea totală a fondului cu 1 Iunie n. 1907 este de cor. 37,486.16 și 4900 lei în efecte. În decursul anului trecut au fost întreținuți 45 școlari cu prânz și anume 35 elevi cu plata întreagă (16 cor. la lună) și 10 elevi cu plata de jumătate. Cheltuielile s'au urcat în anul expirat la cor. 5376.87. Din darea de samă în care se publică în mod amănunțit contribuțiile făcute în anul de gestiune 1906-7 și situația fondurilor speciale, cari s'au sporit în anul acesta cu nou înființatul fond »Simion Damian«, vedem cu plăcere că interesul marelui public românesc față de această instituție umanitară crește din an în an, realizându-se și de astă-dată față de anul 1905/6 un spor de 3027.21 cor. și 100 lei în efecte.

O veste bună ne trimite părintele Teodor Harșan din Chimitelnic. Eată ce ne scrie: »Anul trecut cu finea lui Decembrie am încheiat matricula botezaților cu 49 născuți. În anul curent până acum (la sfârșitul lunii Iunie) nou născuții s'au ridicat la frumosul număr de 50 și nevestele neconținut se pregătesc creștinește pentru naștere. Oare să ne mai temem că va peri neamul românesc? Nu va peri, ci se va înmulți ca nășipul mării și ca stelele cerului...«

Promocțiune. Mercuri în 26 Iunie c. s'a promovât de doctor în medicină la universitatea din Cluj simpaticul tânăr *Basilu Basiola*.

O măsură laudabilă. Din București se anunță că d-l general Averescu, ministrul de războiu al României, a trimis tuturor comandanților corpurilor de armată o adresă prin care le recomandă să pue în vedere ofițerilor, cari trăesc în concubinajiu și au copii, cât și celor cari s'au obligat pe cuvânt de onoare la căsătorii ce nu se pot realiza din cauza lipsei de dotă reglementată, ca să înapoieză de urgență ministe-

rului toate actele și referințele respective spre a le acorda dispenze de dotă. D-l ministru de războiu a luat această hotărâre în dorința sa ca în corpul ofițeresc să dispară cu desăvârșire concubinajiu.

Din cercul meseriașilor noștri. Reuniunea sodalilor români din Sibiu și-a ținut în 30 Maiu a V-a ședință literară. În discursul de deschidere președintele societății d-l Victor Tordășianu relatează despre activitatea reuniunii în timpul mai nou, tot odată și despre pașii întreprinși pentru înaintarea și întărirea Reuniunii. Vorbește despre prinosul adus memoriei răposaților membrii, despre sporirea membrilor cu alții noi, despre relațiile de bună colegialitate cu celelalte reuniuni străine din Sibiu. Ține apoi de un mare eveniment împrejurarea, că sinodul arhiepiscopesc s'a ocupat și cu afacerile meseriașilor. Interpretul acestei afaceri a fost d-l Victor Păcală, profesor. D-sa a propus sinodului ca pentru meseriași din alte orașe, cari n'au nici o supraveghere morală, să însărcineze consistorul, ca să institue în centre catolice preoți, ca să îngrijească de meseriași români din respectivele orașe având în vedere toate chestiunile pe cari le recere viața meseriașilor. Tot d-sa cere ca consistorul să stăruie pentru întemeierea »Mesei învățăcelilor meseriașilor«. D-l Tordășianu în calitate de deputat sinodal mulțamește bisericii pentru sprijinul ce-l dă clasei de mijloc. Ține apoi de necesar întruparea cât mai grabnică a dorințelor propuse de d-l Păcală și cere ca la activitatea fundațiunii Dr. Avram Mihai să se considere în prima linie nișuințele reuniunii, pentru de a putea înființa »masa«.

După discursul de deschidere a urmat ședința literară, la care s'au produs mai mulți sodali. La finea ședinței s'au împărțit cărți.

Reconstituirea flotei rusești. Din Petersburg se anunță că conziliul de miniștrii a votat suma de 124 milioane ruble, de împărțit asupra a patru ani bugetari, pentru reconstruirea flotei rusești.

Rectificare. În raportul despre adunarea generală a despărțământului Brașov al „Asociațiunii“, publicat în No. 132 al „Gazetei“, s'au strecurat câteva neexactități, pe care va rog, să binevoiti a le rectifica. Anume: între participanții la adunare se amintește „Părintele Cherciu“, în loc de *d-l învățător G. Cherciu* din Bod; ca membru fondator nou s'a înscris d-l *Dr. Iulius Muresianu*, c. și r. medic-colonel în retragere; în fine mulțămii protocolară s'a votat din partea adunării d-lor: N. Bogdan, fost secretar al desp., *G. Vădășanu*, fost bibliotecar, și *Sofr. Roșca*, fost casar. Brașov, 18 Iunie v. 1907. Cu deosebită stimă, *A. Bărseanu*, dir. desp. I (Brașov).

Explozie pe un automobil. Se anunță din Arezzo (Italia) că în apropiere de localitatea Poppi s'a aprins automobilul ambasadorului francez Barrère și a făcut explozie rezervorul de benzină. Automobilul a fost aruncat de explozie la o mare distanță. Barrère și câțiva amici ai săi au scăpat teferi ca prin minune.

Știpeții. Din fundațiunea fericitului Dr. Avram Mihai, se publică concurs pentru știpeții și ajutoare pe anul școlar 1907—1908 cu termen de 30 zile de la prima publicare și anume: 1) Un știpețiu de 300 coroane pentru elevii români

sătenii din ținutul Tutova împreună cu „Stroe Belloescu“ Deputatul lor MCMIV.

De o parte și de alta statuei două bazoreliefuri — tot de bronz — a celor doi sfernici credincioși ce l'au ajutat la îndeplinirea marilor acte patriotice, ce le-a săvârșit: M. Cogălniceanu și C. Negri.

Astfel Marele Filantrop nu numai că e convins, dar a pus în faptă maximele: „Știința e baza progresului omenirii“, de aceea a făcut școala; „Știința fără credință e ca arma în mâna nebunului“ și de aceea a făcut biserică; iar „Recunoștința să fie la baza tuturor faptelor și actelor mari“ de aceea a ridicat o statuie.

Th. Popovici-Grivița.

„Lui Cuza Vodă“
In amintirea împăratului
Țăranilor, înălțat
acest monument.

Amintiri.

La Polacu.

La intrarea în Sibiu, prin drumul ce vine dela Turnu-Roșu, se află vestita cărciumă a Polacului, cu o curte mare proprietatea unui sas cu numele Zay. Cărciuma aceasta o ținea în arendă un polonez cu numele Woitschatschek, lumea îl cunoștea sub numele de „Polacu“; iar țărâncea îi zicea poliacu.

La cărciuma aceasta trăgeau în gazdă, cum să zice, țărâni, cari veneau Marțea și Vinerea la târg cu lemne și bucate, aci își descărcau lemnele și le încărcau din nou, făcând dintr'un car două, apoi le scoteau în târg unde le desfăceau.

Această cărciumă era destinată țăranilor din comunele Vestem, Mohu, Tăl-măcel, Sadu, Boița, Porcești, Avrig, Sebiș,

Cel mai numeros profesori și medicii il prescriu zilnic

Sirolin

delațurază: tusa, flegră asudoră de noaptea

contra morburilor de plumăni, catar, tuse măgărăscă, scrofule și influență.

Se vâ ferii de imitație, de aceea să se cêră: *Pachetarea originală „Roche.“*

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel Helveția (Schweitz).

„Roche“

Se capetă cu prescriere medicală în farmacii. Sticla 4 cor.

de la școlile comerciale. 2) Două stipendii de câte 200 coroane pentru școlarii români de la școlile medii, (gimnaziu, reale). 3) Șase ajutoare de câte 100 coroane pentru ascultătorii de la școala agronomică nou înființată în Sibiu. De la concurenții de sub 1 și 2 se recere atestat de botez, atestatul școlar de pe anul din urmă cu calcul bun și purtare exemplară. Preferiți vor fi rudeniile fundatorului și eventual tineri din comuna Balomir. Concurenții la ajutoarele de sub 3, să producă pe lângă atestat de botez cel puțin atestat, că au absolvat cele 4 clase elementare cu calcul bun, că au împlinit 14 ani, să dea declarație că rămân în institut cel puțin un an de zile. Petițiile au a se adresa la conzistorul archidiecezan din Sibiu.

Curs de albinărit.

Se aduce la cunoștința preoților, învățătorilor, economilor și a tuturor acelor, cari se ocupă cu îngrijirea albinelor, că *Duminecă în 24 Iunie v. a. c. (7 Iulie n.) la orele 10^{1/2}, a. m. se începe cursul gratuit de albinărit în stupina d-lui Ioan Aron, director școlar în pensiuie (Str. Cloșca, aproape de Biserica Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu). Cursul acesta se va ține în zilele de 24, 25 și 26 i. c.*

Brașov, 20 Iunie v. 1907.

Pentru comitetul desp. I (Brașov) al Asociațiunei.

Andrieu Bârseanu,
directorul desp.

Primirea de elevi în școlile militare.

(Școala de cadeți.)

Nu de mult timp „Gazeta” și alte ziare românești aduseră la cunoștința publicului român avizul comandelor școlilor de cadeți, cumcă rugările pentru primirea băieților în aceste școli trebuie prezentate acestor comande *necondiționat până în 12 Iulie a. c. st. n.* altcum (mai târziu intrate) nu pot fi luate în considerație.

Fiind numai câteva zile până la susnumitul termen de 12/7 n. se fac din nou atenții părinții și toți oamenii de carte ai poporului nostru asupra acestui lucru. Domnii profesori, d-nii preoți și învățători să lămurească pe oameni asupra însemnătății carierei militare, care este nu numai foarte frumoasă, ci și foarte bună. Tinerimea noastră trebuie să îmbrățișeze cu toată căldura cariera militară și din trista cauză că în împrejurările de azi i-se face aproape imposibilă primirea și înaintarea ei la administrație, justiție, căile ferate și la tot ce este sub stăpânirea statului.

Românul e născut soldat și mai bun soldat ca el nu află în toate armatele. Jertfiera de sine, subordinațiunea, disciplina, credința, fidelitatea și eroismul soldatului român sunt recunoscute și admirate de toți, cari au avut de lucru cu acești oameni neîntrecuți în calitățile lor escelente

Racovița, Porumbac și Drăguș până aproape de Făgăraș.

Pe la anul 1878 bășăbiau școlile nemțești de Români, fi de preoți și de fruntași din acele comune și mai toți erau încuartați prin vecinătatea acelei cărciume. Noi, cei din Avrig, vre-o zece inși, ocupam două camere chiar în curtea polacului, eram toți studenți în clasele primare, în clasa a treia și a patra.

Marțea și Vinerea dimineața cine era prin livezile de lângă drumul ce vine din spre Turnul-Roșu? Noi și alții ca noi, fiecare cu câte o carte în mână pândeam părinții și rudeniile. Nu ne jena de loc praful sculat în urma căruțelor, ci cu ochii pe carte ne plimbam în sus și în jos, aruncând câte o ochire spre fiecare căruță. Și creștea inima în noi de bucurie, când auzeam câte un consătean, care mânănd caii de călare și văzându-ne striga nevestei din car: Fă Frăsino, vezi tu studenții noștri cu ochii pe carte, săracuții și miteții de ei. Toaderu nostru să va fi întorcând pe cealaltă parte și doarme până îi sbumbăe musca la nas, pe când aștia te miri de când sunt cu cartea în mână.

I-am văzut săracuții, dar uite măi Petre, uite și pe al lui Corcodel, nu-l vezi mă, da uite ce carte boacăna mai are mă, pare că i-o cărmămidă așa e de groasă, să știi că din ala o să iasă un domn mare,

militare. Medalia de aur cu portretul Majestății Sale, atârnată de steagul regimentului românesc Nr. 50, este unica și cea mai mare distincțiune din toată armata monarhiei noastre ca un semn de recunoștință al Majestății Sale pentru cea mai frumoasă faptă și cea mai mare dovadă de credință și de fidelitate a soldaților români.

Este deci numai drept și dreptate ca poporul, care a dat și da mereu armatei noastre astfel de soldați harnici, să fie reprezentat (amăsurat numărului său, conform meritelor și jertfelor sale în bani și în sânge) și în corpul ofițeresc. Cu cât mai deplină va fi aceasta reprezentare, cu atât mai mari vor fi faptele și însuflețirea soldaților români pentru domnitor și patrie.

Brava tinerime românească să îmbrățișeze deci cu toată căldura inimii frumoasa carieră militară.

În fruntea administrației armatei stă azi unul din cei mai harnici, mai dreپți și cuminți miniștrii de rășbel de până acuma.

Cu încredere deplină în șeful și în toate organele administrației frumoasei noastre armate înainteze și fiecare aspirant rugările. Ele vor fi considerate toate numai după merit și dreptate.

1) Rugările să se aștearnă cât mai curând comandai celei mai aproape a respectivei școle de cadeți. Deci Ardelenii la cea din Sibiu, ear Ungurenii și Bănățenii, la cea din Timișoara.

2) Pentru primire se recer 4 clase gimnaziale, reale, ori civile pentru cursul I; 5 clase pentru cursul II și 6 clase pentru cursul III a școlilor de cadeți.

3) În clasa a IV-a nu să primește nime.

4) Cine vrea să fie primit în clasa a II-a ori a III-a trebuie să depună examen și din materialul prescriș pentru cursul I respective II al școlii militare.

5)*) Examenul pentru clasa I militară să facă din obiecte învățate în cele 4 clase gimnaziale (reale, civile) în timpul din 12 până la 16 Septembrie n. Pentru aspiranții de clasa II și III să mai pretind științele ad punct 4.

6) Rugările scrise de părinți ori tutorii copiilor și provăzute cu timbru de 1 coroașă sunt a se adresa la comanda școlii de cadeți c. și r. în Sibiu (respectiv Timișoara. În rugare să se numească 3 școli de cadeți din Ungaria, în care dorește aspirantul să fie primit.

7) ca documente sunt de lipsă: a) atestat de botez, b) atestat de cetățenie ungară, c) atestat medical, *numai dela un doctor activ militar, dela armata comună, ori dela honvezi*, în acest atestat este de a se indica și aceea că aspirantul este vaccinat (posăit), d) atestatele (testimonii

*) Examenul să depune în limba maghiară. Aspiranții să pot folosi și de limba lor maternă. Nemțește încă să știe fiecare atâta ca să înțeleagă ce să propune și în limba germană.

poate chiar potracăr (advocat). Apoi Duminecă când a zis popa Mihail în biserică că a venit poruncă dela mitropolie să facem la fiecare dascăl simbrie de câte 250 de zloți (florini) în loc de 200 cât au acum, cine a bătuț din gură ca să nu facem decât tot voi bărbaților, apoi câte cărți de alea boacăne nu va trebui să învețe un copil până va ajunge dascăl?

Taci Frăsino, să știi că pe seară mă duc deadreptul la popa Mihail și îi spun de minunea aia de carte dela copilul lui Corcodel și Duminecă sunt al dintâi, care 'mi schimb ce am zis, doar Corcodel bătrânul îi de-ai noștri și cine știe ce poate aduce ziua și noaptea, poate 'l încurcăm cu vre-o fată d'ale noastre, uite Maria e de seama lui.

Ce era? Colegul nostru Corcodel era în clasa a patra primară, era în al treilea an la Sibiu și pe semne mai auzise dela oameni asemenea laude despre școlari. Ce s'a gândit el, s'a învățat el cât s'a învățat și a înșefăcat de pe masa polacului cartea cea mai mare, era o biblie polăcească și cu asta s'a folosit înaintea Avrigenilor și a mijlocit inconștient urcarea salarelor învățătoresți și acum se bucură și el de roadele acestei întâmplări, că e dascăl acolo.

De sub Surul.

de școală) toate de pe anul curent și ultimul atestat de anul trecut (dela finea anilor) ad d) Rezultatul (calculul) general al testimonului de școală trebuie să fie cel puțin suficient, eară pentru cei ce doresc primirea în școala de cadeți de artilerie și de pionieri cel puțin bun.

8) Etatea aspiranților să fie cel puțin 14 și cel mult 17 ani pentru cursul I, 15 și cel mult 18 pentru cursul II, 16 și cel mult 19 pentru cursul III, socotită cu 1 Septembrie a. c. n. La diferențe de etate până la un an decide ministerul de rășbel (la propunerea comandai școlii de cadeți.)

9) a) Taxa este de 300 coroane anual plătită în 2 rate și adevă în 21/9 și 1/4. Pentru copii săraci să poate plăti și în rate lunare, b) copii de ofițeri, ampioiați, militari și subofițeri activi și penzionați plătesc numai 24 coroane anual, c) copii de sub b) ai căror părinți sunt în rezervă, precum și copiii de ampioiați de stat și de servitori de stat plătesc 160 coroane anual. d) aspiranții pentru școala de cadeți de pionieri plătesc ad a) 160 coroane și ad c) 80 cor. e) taxele sus numite pot fi în cazuri excepționale și reduse, dacă aspiranții sunt foarte săraci și au testimoniu de școală foarte bun.

10) Forma unei rugări este următoarea:

An
das Komando der k. u. k. Infanterie-
kadettenschule
in
Temesvár

Timbru
1
Cor. Ich bitte um die Aufnahme meines Sohnes N. N. in den I. Jahrgang einer k. u. k. Infanterie-kadettenschule nach: Temesvár, Nagyszeben, Budapest.

Als Aufnahmsdokumente liegen bei: 1) der Tauschein meines Sohnes. 2) der Heimatschein. 3) das militärärztliche Zeugnis. 4) die Schulzeugnisse für die letzten 2 Jahre.

Ich erkläre, dass mir die Bestimmungen der Vorschrift über die Aufnahme von Aspiranten in die k. u. k. Kadettenschulen vollinhaltlich bekannt sind und dass ich mich verpflichte, allen daselbst festgestellten Bedingungen genau nachzukommen, falls mein Sohn in eine Kadettenschule aufgenommen wird.

Orlat, 5. Iuli 1907.

Georg Cosma,
Kaufmann in . . .

Aspiranții, cari doresc a fi împărtașiți cu un stipendiu dela stat, care are anume astfel de stipendii, au ași înainta rugările la ministeriul de apărare al țării și de honvezi Feste, fiindcă după legea cea mai nouă la regimentele din Ungaria pot fi ofițeri numai cei cari sunt cetățeni ai statului ungar, să lucră la întregirea lor prin un crescământ numai din cetățeni ai statului ungar. La aceasta întregire trebuie să conlucre și Români ca fi credincioși ai patriei și ai domnitorului lor și să stărue într'acolo ca aceasta întregire să se facă conform numărului Românilor în armată — și prin elementul român, ceea ce este spre binele mare al armatei, al păcii, dreptății și bunei înțelegeri între popoare.

Brașov, 28/6 1907.

Eugenius.

Desp. Brașov al „Asociațiunei”.

Raportul general

al comitetului desp. I (Brașov) al „Asociațiunei” despre lucrările sale și despre starea desp. în cursul anului adm. 1906/907.

Onorată adunare generală!

Se împlinesc 10 ani de zile, de când acest comitet — cu mici schimbări — conduce destinele acestui despărțământ un restimp ută de mare, pentru ca comparând starea despărțământului de azi, cu cea înainte de aceasta cu 10 ani, să ne putem face o judecată temeinică despre activitatea acestui comitet.

Intrând acest comitet în activitate, a simțit lipsa unei regenerări radicale a acestui desp. A stabilit un program de acțiune — cunoscut on. adunări gen. — al cărui scop bine definit era: ca Asoc. pentru lit. rom. și cultura pop. român să străbată prin desp. său cât mai adânc în păturile poporului nostru dela țară.

Pentru ajungerea acestui scop, comitetul d-voastră, convins de marea importanță, ce o are o bună organizațiune la orice instituțiune sau corporațiune, s'a apucat mai întâiu de organizarea despărțământului. Prin delegații emșiși din sânul său, a înființat și organizat agenturile comunale, cari aveau să fie organul mijlocitor între noi și popor și chiagul vieței

toastre românești dela țară. Și pentru ca aceste agenturi să nu adoarmă, comitetul prin diferite mijloace a căutat să le dea duc și viață, iar pentru ca poporul nostru să prindă dragoste și interes față de Asociațiune, a căutat, ca în schimbul obolului, ce și-l dă, să-i și guste roadele binefăcătoare ale Asociațiunei.

De aceea s'a îngrijit ca fiecare agentură să fie provăzută cu câte o bibliotecă ambulată, a împărțit ajutoare bănești acelor agenturi, cari desvoltau mai multă activitate, pentru de a îndemna și a încuraja poporul, dar mai ales pe învățătorii noștri a se ocupa mai rațional cu economia, a împărțit premii, iar pentru de a îndemna poporul la învățatură și a-i ridica moralul lui, a întreprins o serie de prelegeri populare, ale căror rezultate reale se reduc la faptul că, pe când înainte cu 10 ani despărțământul I. Brașov era pe cale a se disolva, astăzi numără 178 de membri de diferite categorii; are 21 agenturi comunale cu mai multe cabinete de lectură, 19 biblioteci ambulante, constatătoare din 1844 vol. în valoare de cor. 3062.78, iar comitetul central prin hârtia sa No. 565 de dato 9 Iun. 1906 își exprimă recunoștința pentru activitatea mănoasă a desp. și în repețeți rânduri, prin organul oficios „Transilvania” prezenta desp. I Brașov ca model pentru celelalte despărțăminte.

După acestea, fie-ne permis a ne reîntoarce la activitatea comitetului dela adunarea generală trecută, ținută în Feldioara, încoace.

Unul dintre momentele cele mai importante din viața despărțământului nostru în acest an de gestiune a fost primirea adunării generale a Asociațiunei la Brașov.

După un interval de 23. ani, Brașovul din nou a avut fericirea a primi în sânul său această instituțiune culturală și zilele de 8, 9 Sept. v. 1906 vor fi zile memorabile în viața despărțământului nostru. Festivitățile aranjate cu acea ocaziune, dar mai ales petrecerea populară, care a fost cercetată atât de bine, au lăsat impresiuni neșterse asupra oaspeților veniți din toate unghiurile locuite de Români, iar Români de pe teritoriul despărțământului nostru, precum și cei din despărțăminte vecine: Bran și Zărnești, au dovedit cu acea ocaziune, că cunosc importanța ce o are Asociațiunea pentru înaintarea și cultivarea neamului nostru.

De aceea, comitetul d-voastră se simte dator a aduce mulțămitele sale mai întâiu despărțămintelor vecine: Bran și Zărnești, pentru preșosul lor sprijin, apoi tuturor acelor persoane și corporațiuni, cari au contribuit în oarecare-va chip la ridicarea acestor festivități, — dar mai ales aduce mulțămită publicului român din Brașov și în special familiilor noastre românești din Scheiu, cari abdicând de comoditatea lor proprie, și-au oferit locuințele lor pentru încvartirarea oaspeților participanți. Aduce mulțămită Reuniunii noastre de gimnastică și cântări în frunte cu dibacul său maestru G. Dima, precum și societății de diletanți din Brașov în frunte cu iubutl nostru artist Z. Bârseanu, cari prin prestațiunile lor artistice au ridicat nivelul festivităților aranjate din prilejul adunării generale.

Amintind aceasta, trecem la partea specială a raportului.

1. Membrii. La adunarea generală din anul trecut, despărțământul nostru numără 2 membri fundatori, 9 pe viață, 86 ordinari și 44 ajutători.

În decursul anului însă doi dintre membri pe viață s'au făcut fondatori, solvind înăo câte 200 coroane, tot odată s'a înscris și un membru fondator nou, d-nul Mihai Popovici, stud. universitar. Ca membri pe viață s'au înscris următorii domni: Ioan Socaciu, profesor, Diamandi Steriu, mare proprietar, George Chelariu, profesor, Ioan Săbădean, comerciant, Romulus Săbădean și doamna Elena Săbădeanu; ca membri ordinari d-nii: Nicolae Flușturean, Anton de Sanciali, jude r. pens., George, Tăban, învăț. Feldioară, George Păltia, econ. Feldioara, Ioan Vlădărean, croitor Feldioara, dr. Dionisiu Stoica, cand. de prof. Rotbav, George Cherciu, inv. Bod, Ioan Sporea, inv. Feldioara, George Urdea, paroch Cernatu, Aurel Ciortea, prof. Brașov, Vasile Literat, maior în pensie. Taxa de membri ajutători au solvit 43. Afară de aceștia s'au mai anunțat mai mulți membri ordinari și ajutători, cari însă conform dispozițiunilor existente și usului de până acum nu-s luați în șirul membrilor, până nu-și vor solvi taxele.

Dacă însă Asociațiunea a avut bucuria de a recruta în despărțământul nostru 3 membri fondatori, 6 pe viață și 11 membri ordinari, n'a fost cruțată nici de durerea de a pierde dela adunarea generală încoace pe patru din valoroșii săi membri, pe care moartea nemiloasă i-a

răpit din mijloul nostru. Acești membri adânc regretați de societatea noastră sunt: Ioan Axente Severu și Simion Damian, foști membri fondatori, venerabilul preot Toma Bârsean din Dârste, fost membru pe viață și Dionisiu Fagărașan, fost membru ordin.

Onorata adunare generală este rugată să-și exprime prin sculare durerea sa față de pierderea acestor membri răposați, cărorora să le zicem cu toții: „Dumnezeu să-i odihnească“.

În urma acestor schimbări despărțământul nostru numără de prezent: 3 membri fondatori, 12 pe viață, 97 ordinari și 43 ajutători.

2. **Agenturile comunale.** Numărul agenturilor comunale până la adunarea generală din anul trecut a fost de 21. Aceste agenturi au și dezvoltat oareși care activitate în organizarea lor, așa încât comitetul despărțământului despre nici una nu poate zice, că n'a dat semne de viață. De oarece însă comitetul este convins, că scopul Asociațiunii se poate ajunge pe teritoriul despărțământului nostru numai prin o bună organizație a agenturilor, și în anul acesta a pus deosebit pond pe lucrul acesta. Agenturi nouă n'a înființat, dar s'a îngrijit ca cele existente să nu adoarmă. De aceea a căutat să susțină viue legăturile între centru și agenturi în diferite chipuri, iar acolo unde credea că e de lipsă o organizație sau o regenerare, n'a întârziat a o face. Astfel în decursul anului acestuia s'au reorganizat următoarele agenturi comunale:

Ghimbaș, constituindu-se comitetul în modul următor: Preș. Iosif Comanescu, iun. paroch, secr. bibl. D. Marcu, inv. ș., casier Ioan Gălcă, econom, contr. Vas. Marcu, maestru.

În **Rotbav,** constituindu-se biroul în modul următor: Preș. D. Șica, paroch, secr. I. Stoica, inv. penz., bibl. G. Fulea, inv., casier Zosim Leucă, epitrop, controlor N. Baicu.

În **Herman:** Preș. D. Greceanu, paroch, secr. A. Goicea, inv., bibl. D. Pop, inv. dir., casier G. Corbu, epitrop, contr. Silv. Bârseanu.

În **Brașov-Tocile:** Preș. V. Sfetea, paroch, secr. Preșmercan G. inv., casier Măciucă G. funcț., bibl. Gămulea I., funcț., contr. Giuvelcă I., dir. de cor. G. Mercheșianu.

Cu ocaziunea reorganizării acestei agenturi, poporeni de pe Tocile au luat laudabila hotărâre de a înființa sub auspiciile Asociațiunii un cabinet de lectură, pe seama căruia comitetul desp. nostru a și dăruit 70 de broșuri din biblioteca despărțământului și a abonat un exemplar din valoroasa revistă „Țara noastră“, ce apare sub auspiciile Asociațiunii.

Trebuie să amintim, că cu ocaziunea reorganizării agenturii comunale din Rotbav, acestei agenturi i s'a predat pentru prima dată în administrație o bibliotecă ambulantă, No. X a). Imprejurarea aceasta și garanția ce ne-o dă comitetul, ce stă în fruntea agenturii, precum și interesul ce l'au arătat poporeni față de Asociațiune, înscriindu-se 33 de membri ajutători, ne fac să credem, că din nou reorganizata agentură a Rotbășenilor o vom vedea în scurtă vreme în șir cu cele mai de frunte agenturi ale noastre.

3. **Bibliotecile populare ambulante.** Numărul bibliotecelor populare ambulante ale despărțământului nostru la adunarea din anul trecut era de 17, constătătoare din 1644 volume în valoare de 2701.98 cor. În decursul anului acestuia s'a înmulțit încă cu două: No. X a, constătătoare din 100 de volume în valoare de 191.60 cor., și No. X b, constătătoare din 100 volume, în valoare de 169 cor. 20 fileri.

În chipul acesta despărțământul nostru, astăzi are 19 biblioteci ambulante, cari cuprind la oaltă 1844 volume în valoare de 3082.78 cor., și tot atâtea dulpuri, în cari sunt așezate cărțile spre păstrare și tot atâtea lădițe pentru transportul lor dela un loc în altul. Afară de acestea desp. mai dispune de aproape 700 volume, cărți și broșuri, cari cuprind un prețios material pentru viitoarele biblioteci.

De oarece în primăvara aceasta se face o reparație generală a cărților aflătoare în biblioteci, toate acele agenturi, cari au fost avizate să aducă bibliotecile și încă până acum nu le-au adus, sunt invitate, ca neamănat să le aducă, pentru ca reparația și întreținerea cărților să se poată face încă înainte de Sf. Petru. De oarece reparația și întreținerea cărților din biblioteci costă multe parale, domni bibliotecari ai agenturilor sunt invitați, ca să atragă atențiunea publicului cetitor, să îngrijească cărțile, ce le folosește și să le cruțe, căci se observă, că foarte multe din ele n'au fost păstrate, cum ar fi trebuit. Comitetul înțelege, că cărțile, până se ce-

tesc, se uzează, cu toate acestea pe lângă o grijă mai bună pot. fi folosite, fără ca să fie ruinate.

(Va urma.)

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie st. v. 1907

se deschide nou abonament pe semestrul al II-lea 1907, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șese luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 corône, pe șese luni 2 corône

Pentru România și străinătate: Pe un an 8 franci, pe șese luni 4 franci.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Știri din America.

Cleveland-Ohio, 19 Iunie st. n. 1907.

O nouă societate română. Cunoscuta societate »Carmen Sylva« din Cleveland și »Lucașărul« s'au unit în ședința din 9 Iunie a. c. sub numele de »Unirea soc. române Carmen Sylva și Lucașărul« Cleveland O. U. S. A. S'a constituit apoi direcțiunea în modul următor: V. Stănescu president, director general Acsete Germany de Drăgușiu, secretar general (financiar) I. Budoiu, L. Hugo casier gen., G. Cabaș notar. Apoi comitetul compus din 19 persoane.

Un discurs al președintelui T. Roosevelt. Președintele Statelor-Unite T. Roosevelt aflându-se în 30 Maiu în Indianapolis, a rostit un discurs înflăcărat, în care a arătat între altele, că fiecare cetățean să ție cu sfințenie la legile Republicei. Vorbind apoi de multele nenorociri ce se întâmplă zilnic în America, arată că nimeni să nu se coboare jos din tramvaiul electric, până ce nu se oprește, și că nimeni să nu treacă strada pe dinapoia vagonului, până ce acesta nu s'a depărtat.

O explozie. La fabrica de pudră din Williamsport Po un cazan făcând explozie, a omorât 5 oameni și a rănit 301. Pagubele sunt mari.

Mari călduri. Mercuritul s'a urcat azi în Cleveland la 81 grade (americ.) oara 11 a. m. Sunt numeroase victime. Căldura crește pe zi ce merge. Difteria și tifosul băntue în măsură mare.

Pregătiri de războiu. Pe când lumea se pregătește pentru desarmarea generală, Japonia a expedit la conto suma de un milion dolari șantierelor din New-York pentru construirea celor 19 vapoare de războiu, care costă suma rotundă de 8.500.000 dolari (42.500.000.000 cor.)

Plecarea unui ziarist ardelean în America. În prezent așteptăm să sosească între noi mult încercatul ziarist român V. E. Moldovan, urmărit de procurorii ungari.

Nou ziar. În Joungstown O. apare un nou ziar »Viitorul«, foaie a trei naționalități.

A. G. d. D.

Reuniunea

Invățătorilor români gr. cat. din arhidieceză

De lângă Mureș, Iunie, 1907.

8. Despărțământul »Cluș« și-a ținut adunarea sa de toamnă în Nadeșul-unguresc. Prezenți 11, absenți 19 membri, toți învățători aplicați în școala poporală din tract.

Lecție practică a ținut d-l Aureliu Fehér-cantor, docente din localitate, din Comput despre subiectul: »Înmulțirea unui număr decimal cu un număr întreg«.

A dizertat d-l Nicolau Suciu despre tema: »Cum să cultivăm memoria copilului« și Ioachim Pop cantor-docente în comuna Feneșul-săsesc pentru popor: »Despre învățătură«.

Adunarea a decis, 1. să arete oficiului protopopesc pe membri, cari nu participă la adunările despărț., 2, să roage biroul central din Blas, ca să asemneze pentru biblioteca despărțământului o sumă oarecare.

Comitetul central face în raportul său observarea nimerită, la concluderea acestuia al despărțământului, că este comic, dar totodată și foarte trist lucru, când un despărțământ, care n'a așternut nici un filer cassarului central, cere pentru biblioteca sa ajutor din averea reuniunii, atunci când acel despărțământ dispune de un fond separat destul de considerabil eredit dela fosta reuniune gr. cat. comitatensă a Cojocnei.

Comitetul central amintește în raportul său cu laudă, că dl protopop al districtului dr. Elia Dăian a oferit un premiu de 40 cor. pentru monografia vreunei comune din acel district protopopesc.

Adunarea de primăvară s'a ținut în cetatea Clujului, parochia cea mai numeroasă în toată arhidieceasa. Prezenți 23, absenți 7 membri ordinari.

Lecție practică a ținut dl Andreiu Porea, învățător din localitate la despărțământul V-VI, din fizică despre: »Electricitate«; dizertând tot dânsul despre: »Problema educațiunii și însemnătatea ei«. Dl Ioachim Pop din Feneșul-săsesc a ținut prelegere liberă despre planta folositoare: »Soia, cultivarea și foloasele ei«.

S'a decis: 1) Să roage biroul central ca acesta din nou să facă pașii de lipsă la P. veneratul conzistor arhiepiscopesc, pentru a li se solvi învățătorilor, cari participă la adunările despărțământului, spese de călătorie; 2) biroul central să roage pe P. ven. conzistor episcopesc, ca să intervină la ministerul de culte și instrucțiune publică pentru a se computa la pensiuie și venitele contorale; 3) să se introducă în școalele noastre populare, »cărțile de clasificări semestriale; scrisorile caligrafice de examen să nu se mai substearnă oficiului protopopesc districtual, ci să se păstreze în archiva școlii concernente.

Despărțământul Clujului are 5 membri fondatori; anume pe d-nii dr. Elia Dăian, protopopul districtului și paroch în cetatea Clujului, dl dr. Amos Frâncu, avocat și directorul executiv al institutului de credit și economie »Economul«, Vasile Podoabă, director de bancă emeritat și preot arhidieceșan, dr. Victor Porușiu avocat în Cluj și »Economul«, institut de credit și economie în Cluj; are 31 membri ordinari, toți învățători aplicați în tractul protopopesc și nici un membru ajutător. Se vede, că învățătorii din acest despărțământ atât de puțin interes arată față de înaintarea materială și intelectuală, încât în 9 ani dela înființarea reuniunii n'au câștigat pe nici un paroch din vastul protopopiat ca membru ordinar, ba nici pe un membru ajutător.

Despărțământul acesta n'a administrat casei centrale din Blaj în tot decursul anului trecut dela membrii ordinari în taxă nici un filer, ci numai taxa de membru ordinar de 40 cor. dela dl Elia Dăian protopopul tractului. În raportul comitetului central nu s'a face amintire despre pașii energici, ce a întrepris biroul central în contra acestui despărțământ renitent, în care nici oficialii nu-și solvesc taxele.

Mureșanul.

Producțiuni și petreceri.

Petrecere în Carbunar. Tinerimea teologică din Chior și Jur, arangiază la 14 Iulie st. n. 1907, în localitatea scâzilor din Carbunar o petrecere cu dans. Prețul de intrare: pentru persoană 2 coroane; pentru familie 5 coroane. Venitul e destinat pentru înființarea unei biblioteci populare în C.-Mănaștur.

Comitetul arangiator: Alexandru Marica, președinte, Aurel Dragoș, Alexandru Mihalca, v. președinti, Joan Coste, secretar, Teodor Lengyel, cassar, Alexandru Maxim, contr. I. Valer Pop, contr. II, Vasiliu Szabó, maiordom și încă 16 membri în comitet.

Petrecere în Lechința. Inteligența română din jurul Lechinței în unire cu d-nii teologi din Gherla, invită la petrecerea cu dans precedată de concertul corului teologic, ce va aranja în 21 Iulie n. 1:07 (a 2-a Duminecă după sf. Petru) în sala încăpătoare nouă »Coroana« din Lechința. Începutul precis la 7 ore seara. Prețul intrării: de persoană 2 cor., în familie 1 cor. 60 fil. Biletele se capătă toată ziua și seara la casă. Venitul curat e merit bisericii române din Herina. Oferte marinimoase și suprasolviri se vor publica.

Comitetul arangiator: Președinti; Gh. Domide, protopop, dr. G. Tripon, vicepre-

ședinti, E. Iuga, preot, Sever Groze, preot, cassari, M. Baicu, preot, Emil A. Chiffa, contabil, controlor, E. Gordon, preot.

Petrecere în Ibănești. Tinerimea română din Ibănești-Hodac invită la petrecerea de vară împreună cu concert, ce se va ține în școala gr. ort. din Ibănești, Vineri în 12 Iulie st. n. (Sft. Petru). Începutul precis la 7 oare sara. Prețul intrării: de persoană 1 cor. 20 fil., de familie 2 cor. 40 fil. Venitul curat este destinat spre scop filantropic. După concert urmează dans.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 4 Iulie. În ședința de eri a dietei s'a făcut mai întâiu votarea nominală asupra titlului pragmaticei, după aceea s'a continuat desbaterea §-ului 1 al proiectului. Terminându-se desbaterea §-ului 1 a luat cuvântul ministrul Kosuth și după ce constată că deputații croați abuzează de dreptul lor de a vorbi în parlament croatește, împedecând desbaterea di-etale, face următoarea propunere: »In locul articolului prim al proiectului de lege în chestiune să se pună un nou text, prin care să se spună că la căile ferate ungare sunt a să aplica în calitate de funcționari cetățeni ungari, cari știu ungurește, iar la căile ferate croate cetățeni ungari cari știu și croatește. Articolele 2 — 58 se retrag și pragmaticele funcționarilor se va pune în vigoare pe calea ordinațiunilor ministeriale«.

Propunerea lui Kosuth este salutată cu lungi aplauze de către membrii coaliției. După o scurtă pauză a luat cuvântul mai mulți deputați croați, declarând că vor lupta cu toate mijloacele ca această lege să nu poată fi aplicată în Croația.

Budapesta, 4 Iulie. Propunerea ministrului Kosuth s'a primit în ședința de azi a dietei cu mare majoritate. Peste câteva zile dieta va lua vacanțe.

Budapesta, 4 Iulie. În ultimul proces de presă, pe care l'a avut d-l Vasile Moldovan, redactorul revistei »Orizontul«, se știe că a fost osândit la 1 an și jumătate temniță de stat și 1500 cor. amendă în bani. D-l Moldovan a apelat în contra sentinței. Curia reg. a nimicit eri sentința tribunalului din Cluj și a ordonat aducerea unei noi sentințe. Cauza nimicirii sentinței a fost că în întrebările puse juraților s'au tolosit termini contrari legilor.

Părechea regală română în Brașov. La încheierea foii aflăm, că regele și regina României, însoțiți de principii Ferdinand și Carol, au vizitat astăzi pe la orele 5 p. m. Brașovul, venind cu automobilul dela Sinaia. M. M. L., după ce au făcut o cursă prin piața Brașovului și dealungul promenăzii, s'au reintors la Sinaia.

Bibliografie.

»Compas Românesc« de N. Petrescu, care conține și »Legea comercială«, care tractează următoarele materii: Afaceri comerciale, conceptul lor, dispoziții generale despre afacerile comerciale, încheierea lor, îndeplinirea afacerilor comerciale, cumpărarea; afaceri de comisiune, de expedițiune, de cărașie, de antrepozite; asigurări contra daunelor, asigurări asupra vieții, reasigurări; afaceri de editură, de senzație. Prețul cor. 1.50 plus 10 b. porto. Se poate procura dela Tipografia și librăria A. Mureșianu, Brașov.

În editura institutului grafic »Minerva« din Bucuresci au apărut:

Nestor Urechidă: »In Bucegi« (Narațiune) Format octav mare pagini 285 preț 1 cor. 50 plus 20 porto.

Ludovic Daus: »Doamna Oltea« (Mama lui Stefan cel mare) poem dramatic în versuri. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din Bucuresci în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentăția de gală dată cu ocazia jubileului de 400 ani dela moartea lui Stefan cel mare. Poemul e scris pe 62 pagini. Costă 1 coroașă plus 10 bani porto.

D. C. Moruzi: »Ruși și Români« c'o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.50.

N. Iorga: »Negotul și meșteșugurile în trecutul românesc«. Prețul cor. 2.50.

Se pot procura și prin tipografia și librăria A. Mureșianu, adăogându-se 20 fil porto.

Mulsul și nutirea vacilor de lapte.

Mulsul nu e unul dintre lucrurile cele mai ușoare. Ca să mulgi bine îți trebuie deprindere îndelungată și o mână puternică, dar mai cu seamă un învățat bun în ale mulsului și răbdare multă. Un bătrân profesor de economie îmi spunea, că în țara noastră sunt mai mulți cei, cari mulg rău, decât acei cari mulg bine. Și e de crezut. Vorbele acestea m'au îndemnat să mă ocup mai cu răgaz cu mulsul și să cuprind în zece puncte (porunci) regulile, ce trebuie să le ținem cu prilejul mulsului.

1. Spălăm cu apă caldută (ori și cu săpun) țâțele și partea de jos a ugerului, apoi ștergem cu o cârpă moale și uscată întreg ugerul.

2. Dacă avem de muls mai multe vaci, folosim un astfel de scăunel, care să nu-l tot mutăm cu mâna de la o vacă la alta. Așa sunt scaunele numite de Allgau, cari au un singur picior în mijloc, iar de o parte și de alta întărită o curea, cu care legăm scăunelul de corpul nostru. În chipul acesta nu ne murdărim mâinile în tot cursul mulsului, iar vasul, în care mulgem, îl ținem între picioare. Putem folosi la muls și un scăunel obicinuit, la care întărim la un capăt un cerc de fier, în care punem șistarul.

3. Mânile înainte de muls le spălăm cu apă și săpun și le ștergem cu un ștergar uscat.

4. Prindem toate patru țâțele la rădăcină și le strângem ușurel, întâia rază de lapte lăsându-o să cadă pe pământ, pentruca murdăria, care ar fi intrat în deschizătura țâței să nu ne strice tot laptele.

5. Să căutăm ca până mulgem să nu fie praf în grajd, fiindcă acesta poate să ajungă în lapte să ni-l strice. La vacile, cari lovesc cu coada, e bine să le legăm coada de coarne.

6. Vasul, în care adunăm laptele să nu-l ținem nici odată în grajd, fiindcă laptele ia ușor miros de grajd.

7. Să mulgem în cruce și anume așezându-ne în partea dreaptă a vacii, apucăm țâța stângă dinainte și cea dreaptă dindărăt și întâi mulgem pe rând dintr'una, apoi din cealaltă, apoi schimbăm cu celelalte două. După încercările făcute mulgând astfel, căpătăm lapte și mai mult și mai gras. De pildă într'un caz aceeași vacă ținută cu același nutreț, mulsă în cruce a dat lapte cu 0.6% mai mult și cu 0.9% mai gras, ceea ce în 300 de zile, cât ține mulsul, însemnează 40—45 coroane venit mai mult.

8. Să nu mulgem până când vaca mănâncă, ci totdeauna înainte de mâncare, fiindcă pe deoparte să face praf, care ajunge în lapte, pe de altă parte ceea ce mănâncă vaca, până când o mulgem, nici odată nu mestecă deplin. Astfel obicinuit vaca să privească porția, care i-o dăm după muls, ca răsplată pentru lapte și putem fi siguri, că în felul acesta ne dă tot laptele.

9. Să mulgem până la cea din urmă picătură. Astfel vom căpăta lapte mai mult și să nu uităm, că încercările făcute au dovedit, că o vacă, care nu e mulsă până la cea din urmă picătură, împutinează laptele. Iată de pildă rezultatul unei cercetări cu privire la grăsimea laptelui în cursul mulsului:

in raza întâi	1.2%
in laptele muls pe sfert	2.1%
in laptele muls pe jumătate	3.6%
in laptele muls 3/4 parte	5.2%
in razele din urmă	7.1%
in picăturile din urmă	10.0%

Așa dar, dacă nu mulgem pe deplin vacile, tocmai ce e mai bun nu mulgem, fiindcă laptele din ulti-

mele raze dă grăsimea laptelui fiind de 5—6 ori mai gras ca cel din raza întâi și afară de aceasta stricăm și vacile.

10. Dacă se poate, să mulgem tot în aceeași vreme. Mai de însemnătate e însă, de câte ori mulgem pe zi. Peste tot trebuie să știm, că mulgând de mai multe ori adunăm lapte mai mult. Vacile, cari umblă la pășune, e greu să le mulgem de trei ori pe zi, dar pentru aceea să nu uităm nici odată să mulgem de trei ori pe zi vacile, cari stau în grajd sau pasc pe lângă casă. Vacile, cari dau peste 12 l. lapte le putem mulge chiar de 4 ori pe zi în răstimp de 5—6 ceasuri. Osteneala ne va fi totdeauna răsplătită, după cum dovedesc încercările făcute cu mai multe grupe de vaci:

1 vacă a dat cu 7.64% lapte și 12.00% grăsime
2 vaci au dat cu 8.78% " " 8.60% "
3 " " " " 14.20% " " 14.74% "
4 " " " " 8.48% " " 7.48% "
5 " " " " 14.94% " " 15.60% "
6 " " " " 8.00% " " 8.00% "

mai mult fiind mulse de 3 ori față de îndatinarea de mai înainte, când erau mulse numai de 2 ori. Așa dar luând cazul cu 1 vacă și presupunând, că vaca dă 10 l. de lapte, mulgând de 3 ori vom căpăta cu 3/4 l. lapte mai mult și un lapte cu 1/2 mai gras, așadară cu mult mai gras, dacă avem în vedere, că grăsimea laptelui e între 3—6%.

Curățenia din grajd are înrăurire binefăcătoare asupra laptelui, atât asupra bunătații, cât și a mulțimei.

Liniștea, aerul curat și uscat, curățenia trupului vacilor încă hotărâște mult asupra laptelui. Lucrul de căpetenie e însă nutrețul bun și apa bună.

Dintre nutrețuri voi aminti mai cu seamă pe acelea, despre cari încercările au dovedit, că fac să sporească laptele:

Astfel moșlecul și sirupul dela fabricile de zahăr (melassa), sămburii de floarea soarelui striviți și amestecați la lăturii sau țărâțe, steclele de nutreț, malata incolțită dela fabricile de bere și șnițelele uscate sau crude dela fabricile de zahar.

În legătură cu acestea cred, că e bine să mai amintesc și despre influența, ce o are mișcarea și munca asupra laptelui. Încercările făcute au arătat, că o cale de 7—8 km. face ca laptele să scadă cel mult cu 1—2 dl., în schimb însă laptele e mai gras, astfel că despre o păgubire nu poate fi vorba. De asemea o muncă ușoară nu face să scadă nici grăsimea nici mulțimea laptelui, de aceea foarte înțelepțește fac aceia, cari învață junincile la jug, bine însă să bângăm de seamă ca munca să nu fie grea, căci menirea unei vaci de lapte e să ne dea lapte mult; aceasta trebuie să fie însușirea de căpetenie, pe care prin muls priceput și nutrire îmbelșugată și înțeleaptă trebuie să facem să treacă în măsură și mai mare asupra odraslelor.

Brașov, 1 Iulie 1907.

T. I.

Indopatul Paserilor.

Indopatul paserilor se cunoaște de mult timp, cam de pe la anul 325 înainte de Hrist. De atunci și până acum însă, acest procedeu de îngrășare s'a perfecționat foarte mult. În străinătate mai ales indopatul se face pe o scară foarte întinsă de către crescătorii de paseri, de oarece paserile grase sunt foarte căutate și se vând pe prețuri mai bune.

Indopatul se face cu mâna, cu pâlția sau cu mașini sistematice prin ajutorul cărora putem îndopa pasări multe într'un timp scurt.

În gospodăriile mici întrebun-

tam sistemul de îndopare a pasărilor cu mâna sau cu pâlția, mașinele sistematice fiind necesare acolo unde se cresc pasări multe.

Oricare ar fi sistemul de îngrășat, o condițiune ce se cere pentru a putea avea un rezultat satisfăcător, este de a avea paseri tinere, căci cele bătrâne se îngrășă mai a-nevoe și nu sunt așa căutate ca cele tinere.

Mâncarea, pe care o dăm paserilor pentru a le îngrășa prin îndopare, se poate compune: sau din boabe de porumb, sau putem face un fel de terciu compus din cartofi fierți; făina de orz, sau mălaiu amestecat cu apă sau cu zer de lapte, sunt foarte bune și mai de preferat. Spre a îndopa pasărea, trebuie să o ținem bine între genunchi, ca să nu se misce; cu mâna stângă deschidem ciocul, iar cu dreapta vărăm mâncarea pe gât încet cu băgare de seamă, nu cu forța, căci putem rupe înghițitoarea paserei, ceea ce i-ar aduce moartea.

În îndoparea cu pâlția, pasărea e ținută de omul, însărcinat cu alimentarea ei, tot între genuchi. Gâtul pâlției, care nu trebuie să fie prea gros, îl vărăm încet, fără grabă, în ciocul deschis al paserei, după aceea turnăm mâncarea încet și o împingem cu ajutorul unui bețișor, în fundul gâtului.

Îndopatul cu pâlția se întrebunțează mai ales la găște, în care caz nu ne poate mușca cu ciocul.

Când îndopăm pasărea cu grăunțe, e bine a muia boabele ce le dăm, în apă, ca să alunece mai ușor pe gât, și le vărăm una câte una, nu toate d'odată căci înecăm pasărea.

Din făina de orz, amestecată cu apă sau cu zer de lapte, facem niște găluști mai mari, sau mai mici, după mărimea paserei. Aceste alimente le putem face și mai zemoase dacă vom.

Dacă în timpul îndopatului, mâncarea rămâne în gât, atunci prin ajutorul degetelor frecăm ușor de sus în jos gâtlegiul, până ce gălușca aluneacă în gușe.

Curcânii îi putem îndopa cu nuci costelive, dându-le două la început până ajungem la 30; sau îi putem îndopa și cu ghindă. Găștele se îngrășă bine îndopându-le cu boabe de porumb muiate în apă sărată.

Păsările se îndopă de două ori pe zi, dimineața și seara; apa le-o dăm odată pe zi la prânz. Totdeauna trebuie să începem îndoparea cu mai puțină mâncare și pe zi ce mergem mărim porția treptat, treptat.

Procedând astfel putem da la început 80 grame grăunțe, sau făină și la două zeci de zile, pasărea prin obișnuință poate lua 160 gr. de mâncare.

Îndoparea ține trei săptămâni și numai în caz de nevoie, când pasărea e încă slabă putem continua cu îndopatul.

De obicei în trei săptămâni putem avea paseri grase și bune la gust. O condițiune însă se cere când vom a îngrășa paserile astfel. Trebuie să le ținem în cusei strâmpțe, ca să nu facă mișcări multe, căci acestea le slăbesc. Cușcile să fie curățite de murdăria cât mai des, ca pasărea să nu facă păduchi și alte gănganii, care nu le dă pace și le slăbesc. Cotețele trebuie ținute mai la întuneric și la răcoare.

Indopatul am spus că se mai poate face și cu mașini speciale, în care se pune terciul și prin ajutorul piciorului, apăsăm pe podeala pompei; mâncarea trece printr'un tub (maț de cauciuc) și intră în ciocul pasărei. Indopatul cu mașina pentru cel obișnuit se face foarte iute, mai

ales când pasările sunt puse în colivii rotunde și în caturi. Aceste colivii se învârtesc ușor cu mâna, paserile vin în dreptul pompei și se îndopă cu repezeală. La Paris sunt astfel de cuști în care pot intra 1200 pasări pentru îngrășat.

Această metodă de îngrășare făcându-se iute și fără risipă de mâncare, ajungem ca în scurt timp să avem pasări grase, pe cari le putem vinde cu prețuri foarte bune.

«Veterinarul».

I. I.

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea producțiunii muzicale-teatrale, aranjată în 10/23 Iunie a. c. (ziua întâia de Rusali) în sala hotelului «Orient Nr. 1» din loc de «Corul bisericii gr. române a Sfintei Adormiri» din Brașovul-vechiu, au binevoit a contribui cu oferte înainte de producțiune următorii Domni: Dr. Eugen de Leményi 4 cor., B. Blebea 2 cor., G. Crista 1 cor. 40 b., I. Socaciu 2 cor., N. N. 4 cor., Pant. Dima 2 cor., G. Dima 2 cor., V. Onițiu, director 1 cor., Steriu 2 cor., E. Mureșianu 2 cor., General Șandru 2 cor., I. Dușoiu 2 cor. Total 26 cor. 40 bani.

Iar în seara de producțiune au binevoit a contribui peste taxa de intrare următorii Domni: Nicolae Arsu 2 cor., Ioan Sârbu 2 cor., Dumitru Căpățină 4 cor., Ioan Voicu 2 cor., Alexandru Suru 1 cor., Vasile Theodorescu 1 cor., Păr. Radu Șușu 1 cor., Dumitru Jaliu 1 cor., Vasile Furnică 1 cor., Nicolae Marica 1 cor., Ioan Vlădărean 1 cor., Dumitru Grecu 60 bani, Ioan Muntean 40 bani, Vasile Ivan 40 bani. Total 18 cor. 40 bani.

Intratele acestei producțiuni în genere au fost de 323 cor. 60 bani, dintre cari subtrăgându-se cheltuielile de 263 cor. 60 bani rezultă un câștig de 60 cor. adăugându-se la fondul acestui cor.

Ne împlinim sfânta datorință, când în numele comitetului acestui cor aducem călduroase mulțumiri contribuitorilor marinișoși.

Brașov, în 2 Iulie n. 1907.

Dumitru N. Căpățină,
prezident.

Dumitru Noianu
cassar.

Dare de seamă și mulțumire publică.

Cu ocaziunea petrecerii aranjate de meseriașii români din Teiuș în 24 Iunie st. n. au binevoit a suprasolvi următorii stimatei domni:

Ștefan Crișan, primar com. și inv. pensionat Teiuș 4 cor. Löwe Dezsó notar Stremți 3 cor. Dr. Simon Aron medic Teiuș, Klein Málvina, Nicolau Brețoiu, măcelar Teiuș, Nicolau Motora, cojocar Săliște, Dumitru Bărsan, curelar Teiuș, Ioan Raț, morar Teiuș, Ioan Roșu, propr. Teiuș, Ioan Albu, pantofar Teiuș, Dumitru Savu, cojocar Teiuș, Bugari Iozsef, Teiuș Traian Lazar, Axente Moiea, măsar Teiuș, și Aurel Fodor, croitor Teiuș, câte 2 cor. Iacob Lucaciu, Efreim Raț, George Călugăr, Alex. David inv., Simion Dobos, Tarbay Ferencz, Tóth Károly, Berkó Lajos, Hornar Alex. inv., Simion Muntean, Gligor Popa, Pál Lajos, Al. Ciortea, Tóth Kornel Axente Albu, Teodor Moldovan, Simion Radu, Simion Lupșa și Ioan Fincu câte 1 cor.

Dupăcum s' poate vedea din suprasolviri și taxe, a încurs suma totală de 136.30 cor. din cari luându-se spesele de 80 cor. 80 fil. se obține venitul curat de 55.50 cor. cari bani se vor folosi pentru sprijinul înființării societății de diletanți în Teiuș. — Dacă luăm în considerare timpul nefavorabil, care a bântuit dela 2 oare p. m. până sara târziu, trebuie să conchidem că, această petrecere în stil mic a fost bineșor cercetată, ear voia bună dansul, cântările în cerc restrâns, — proprii firei românești — au decurs foarte însuflețit.

Mulțumind din inimă tuturor sprijinitorilor morali sau materiali, le dorim multi ani cu sănătate, ca pe viitor tot astfel să ne revedem cu bine.

Teiuș, în 27 Iunie st. n.

Comitetul.

MULTE ȘI DE TOATE

Inteligența vulpii.

Vulpea fiind lipsită de putere, e conștrânsă să o înlocuiască prin iscusință, viclenie și răbdare.

Ea își construiește o viziune cu multă artă, ca să fie apărută de asprimea timpului. Obicnuit vulpea ocupă viziunea epurilor, pe cari îi alungă din culcușul lor și se așază acolo.

Când prevede vre-un pericol, numai decât își strămută lovitura în viziunea ocupată de o altă vulpe când-va. În această viziune dacă-i turburată cât de puțin, nu stă mult pe gânduri și îndată se strămută în alta. O particularitate, ce-i arată inteligența, e că vulpea spionează noaptea satul din apropiere, căutând să se convingă prin sine însuși de curțile în cari domnește liniștea absolută, cum și de ogrăzile în cari se află câini ori se observă vre-o mișcare. Cercetează cu o deosebită atențiune spărurile din garduri pe unde ar putea să scape în caz de strâmtoare. Vulpea este foarte neîncrezătoare și rare ori urmărește prada ce fuge; obicnuit se apropie de ea tiptil târându-se pe brânci și de odată îi sare în spate, când s'a apropiat de ea. Când a intrat într-o curte unde se află pasări domestice, mai întâi omoară toate pasările și apoi le duce în pădure, le ascunde cu îngrădire în pământ pentru a le regăsi la trebuință. Vulpea are o iscusință foarte mare în prinderea epurilor, pe cari îi prinde pitulându-se în dosul arborilor și chiar în iarbă.

Vulpea are cea mai mare neîncredere față de viziunea ce a părăsit-o.

Foarte greu poate fi prins în cursă. Dacă cel ce i-a întins cursa n'a reușit să o prindă, orice încercare de acest fel este zadarnică. Dacă vulpea observă, că i s'a întins mai multe curse, preferă să moară de foame, decât să se expună să cadă într'una din ele. Obicnuit ea își sapă cu unghiile o altă esire și astfel scapă de cursele vânătorului.

Lubirea ce o are pentru puii săi o face să fie foarte atentă la cel mai mic pericol, ce ar putea să-i amenințe. Numai zdrobită de osteneală se retrage într'o viziună unde adesea ori pier.

Vechii locuitori ai Traciei când voiau să treacă un fluviu înghețat dădeau drumul la câte-ve vulpi, cari umblau pe brânci ascultând cu atențiune murmurul apei în caz când ghiata era subțire și pe care o evitau să o treacă.

Frica de moarte și mulțimea pericolilor ce o amenință contribuie în mare grad la deșteptăciunea vulpei, care cu siguranță că judecă, fiindcă de multe ori scapă numai prin istețimea ei.

Pentru un câne.
Lordul Roosevelt călătorea cu vaporul peste canalul La Manche. Era o zi frumoasă de vară. Cănele lui sărea vesel pe bord și lordul se bucura de sburdălnicia istețului animal. Deodată cănele sare după o muscă și depărțându-se prea tare, în clipa următoare cade peste barieră, în mare. Roosevelt alergă cu grabă la căpitanul vaporului și îi roagă să oprească vaporul.

— Cum? Pentru un câne? întrebă căpitanul cu mirare.

— Dacă ar fi un om, ei, atunci ne-am opri?

— Atâta lipsește numai? — zice lordul — și în clipa următoare se aruncă și el de pe bord în mare.

Natural, vaporul s'a oprit și l'au scos din apă, dimpreună cu cănele său.

„Veterinarul”.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce

Crucea sau steaua dublă electro-magnetică R. B. Nr. 86967 a lui Müller, care este cunoscută în Ungaria întreagă, are pentru ziua de azi un document, pe care îl publicăm aci în întregime:

Stimate d-le Müller!
Primește sincera mea mulțumită; umflătura soției mele s'a tras aproape de tot și chiar și durerile de spinare și de stomac și sgârciturile la inimă se repetază tot mai rar. Te rog să-mi mai trimiți 4 aparate R. R. Nr. 86967 de câte 6 cor. căci oamenii chiar din al treilea sat mă roagă să le aduc astfel de aparate.

Zajhalma. Cu adâncă stimă
Stefan Bodi.
magaziner.

De aceea n'ai cuvinte ca să recomanzi în destul acest aparat tuturor celor ce sufer de reumatism, astma, nedormire, dureri de cap, de dinți, impotență, de mâni și picioare reci, epilepsia, slăbiciune, amețeală, tremur, friguri, influență, galbinare, sgârciri de stomac, lipsă de poftă de mâncare, ischias etc. etc. Aparatul costă 6 fl., se află la d-l Albert Müller în Budapesta V/28 Vadasz-u. 34.

Domnii abonați ai fôlei noastre, cari nu și-au reînnoit încă abonamentul sunt rugați a-l reînnoi cât mai curând ca să nu li-se întrerupă regulata espedare a ziarului.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei”.

Aviz.

După- ce statutele Reuniunii de păstrare și împrumut „Brașoveana” au fost aprobate din partea tribunalului reg. ung. din loc sub Nr. 4814/907 polg. și firma înregistrată, aducem la cunoștința on. public din Brașov și jur, că Reuniunea își începe activitatea oficială cu ziua de Marți în 25 Iunie st. n. a. c.

Membrii Reuniunii sunt prin urmare invitați a-și achita în localul Reuniunii, Șirul Bisericei Nr. 6, în orele de oficiu 7—10 a. m. cvotele săptămânale regulat începând dela acea dată, de când vor curge în caz contrar interese de întârziere.

Totodată aducem la cunoștința on. public că Reuniunea primește depuneri spre fructificare în următoarele condițiuni:

- 1) Pentru depuneri până la 1000 cor. dă 5% interese.
- 2) Pentru depuneri de la 1000 cor până la 2000 cor. dă 5 1/4% interese.
- 3) Pentru depuneri peste 2000 cor. dă 5 1/2% interese plătinți și darea.

Acordă împrumuturi pe polițe sigure, pe ipotecă și pe obiecte de valoare cu procente cât se poate de reduse și fără nici o cheltuielă laterală.

Face și alte tranzacțiuni, cari taie în sfera de activitate a afacerilor de bancă.

Rugându-ne de sprințul on. public, semnăm

Cu stimă
Pentru direcțiune:
Vasilie V. Voina,
președinte.

(4—10)

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana” dans de colônă în 5 figuri. Descrișă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere („in loc de prefață”) de *Tunarul din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (muzica „Romanei” cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana” se pôte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

A apărut „Dac'ași fl o păsărică” o romanță frumoasă pentru voce și piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusă de d-l *Stefan C. Voicu.* op. 1. prețul 80 bani plus 5 bani porto și se pôte procura prin Librăria A. Mureșianu Brașov.

Nr. 88—1907.

PUBLICAȚIUNE.

În ziua de 1/14 Iulie 1907, oarele 11 a. m. se va ținea licitațiune publică verbală în sala de ședințe a Comitetului parohial dela Biserica Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu (Brassó Bolgárszeg) pentru darea în arândă pe 9 (nouă) ani a stupinei de lângă Bêrsă de sub Nrii conscripționali 66, 67, 68 și 70.

Doritorii de a licita, vor depune vadiu de 400 cor. (Patrusute cor) Pentru condiții și ori ce fel de lămuriri, a să adresa la d-l Epitrop-econom Andrei Lupan sen.

Brașov, în 16 Iunie 1907.
Comitetul parohial al bisericei române ort. res. dela Sf. Nicolae în Brassó (Brașov).

Dr. V. Saftu, I. Priscu,
președinte, secretar.

(2905,8—3).

Cântarea înaltă sufletul!

George Dima: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui măestru al muzicii au apărut la *H. ZEIDNER* în Brașov. Catalog gratuit!
În aceeași librărie este un sortiment bogat de cărți literare românești, de utensilii pentru scris și desen, deposit de hârtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

(2805,12—52.)

Se primește

3 învățăcei, anume unul la casă bună cu pregătire de cel puțin 2 clase gimnaziale sau reale și doi la franzelărie, să fie în etate de cel puțin 14 ani la **NICOLAE MOLDOVAN,** comerciant și franzelar în **Ó-Topolca.**
(2911,1—1.)

ANUNȚ.

NICOLAE CIOGU & Co.

Începând cu ziua de 1 Iulie st. n. **voiu lifera carne la trupele de Artilerie și infanterie**

(Cazarma nouă) aparținătoare garizoanei din Brașov.

Măcelăria principală se află în **Brașovul-vechiu, Str. lungă nr. 102** iar o filială în **Piața Prundului (Schein).**

Rog pe Onor. public a mă cereți și pe viitor.

Cu toată stima

NICOLAE CIOGU & Co.
măcelar.

Economilor!

Înainte de a lua un împrumut cereți prospect gratuit dela:

„OMNIA”,

Intreprindere de credit și comers în **VERSEȚ (Versecz).**
Împrumuturi ipotecare cu

4 1/2% — 5 1/2%
pe restimp de 10—70 de ani.

Capitalul restant — sau și numai părți din capital — să poate ori și când replăti. După capitalele replătite nu să mai solvesc camete, deci un împrumut încheiat chiar pe 70 de ani se poate achita d. p. și numai în 10 ani. E consult a lua împrumutul pe durată lungă, căci fiind ratele obligatoare mai mici sunt chiar și în ani cu recolta slabă ușor de solvit, iar în anii cu belșug se pot solvi părți mai mari din capital

Prin „OMNIA” se pot procura și cele mai bune **mașini de treierat,** precum și ori ce fel de **mașini economice și motoare.**

Tot la „OMNIA” se primesc și asigurări de viață și de înzestrare.

Agenti harnici primim în toate comunele.

Epistolele fără marcă pentru răspuns nu le resolvăm.

Gazeta „Transilvaniei” cu numărul a 10 fil. se vinde la zaraful **Dumitru Pop,** la tu tungeria, de pe parcul Rudolf și la **Eremias Nepoții.**

PUBLICAȚIUNE.

Societatea comercianților români din Brașov oferă pe anul 1907—1910 ajutoare de câte 100—200 coroane pe an pentru învățăceii aplicați deja sau cari se vor aplica de aici înainte în Brașov la vre-o ramură de negoț.

Aceste ajutoare se asigurază învățăceilor pe tot timpul, cât se vor afla în Brașov la vre-o ramură de negoț, dacă se poartă bine.

Dela cei cari aspiră la vre-unul din aceste ajutoare să pretinde să aibă cel puțin 2 clase gimnaziale, reale sau civile.

Petenții au să prezinte la președintele societății următoarele documente:

- 1) Carte de botez;
- 2) atestat de școală;
- 3) atestat medical;
- 4) atestat despre starea materială a părinților;
- și 5) Contractul încheiat cu respectivul șef.

Cererile sunt a să adresa D-lui **Ioan Săbădeanu,** comersant în Brașov.

Brașov, în 13/26 Iunie 1907.

Ioan Săbădeanu, președinte.
Ioan Lengeru, secretar.
(3—3.)

Ce etate aveți?
Fața D-vastră este do-vadă. — Dacă doriți a vă conserva fața tânără întrebunțați **Pudra Actina de Cologne.**
o novitate pe temeii științifice, pentru conservarea și înfrumșetarea teintului și evităti pudra de ores, care astupă porii și produce sgrăbunțe. **ACTINA** are efect admirabil asupra necurețeniei teintului, feței galbene, sgrăbunțosei, pistruii etc. A se aplica cu o bucătică de piele de caprioră albă, sau cu o basma de batist. **Pudră actina** neparfumată în cutii sau pungulițe. Economie mare la **Pudră** în urma pachetării (legal apăr). Mijloc probat pentru îngrijirea copiilor, îngrijirea piecelor. Depărtează ori-ce miros de sudoare. — O plăcere după bae și ras. Recomandată de medici. Prețul 3 cutii parf. Cor. 2, neparf. Cor. 1-50, în pungulițe 30 b. În farmaciile Ed. Kugler, Fr. Kelemen, G. Obert. En gros la: G. & R. Fritz, Wien și A. Notsch & C. Wien.

În 6 zile
la
AMERICA.
Transport de persoane
în
TOATE PĂTURILE DIN LUME.
Cereți clarificări și îndrumări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem românește.
FALK et Comp.
Secțiia românească.
Hamburg.
Strada Raboisen Nr. 30.

Produsele Fabriciei de mărfuri argiloase din Cristian (țevi de piatră și articole Chamotte) se află de vânzare cu prețuri originale numai în **Depositul din Brașovul-vechiu, Strada lungă Nr. 35, care s'a deschis din 1 Maiu.**
(2843, 20—39)

Institut indigen. Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
 din Sibiu

intemeiată la anul 1868
 in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
 asigurază in cele mai avantajoase condiții:
 contra pericolului de incendiu și esplosiue,
 edificiu de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.
 asupra vieții omului
 in toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin
 fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața
 întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.
 Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.
 Valori asigurate contra incendiului: Capital asigurat asupra vieții:
94,975.294 cor. 9,239.195 coroane.
 Dela întemeiere institutul a solvit:
 pentru despăg. de incendii 4.295.120-15 c., pt. capitale asig. pe viață 3.760.810-21 c.

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea in Sibiu,
 strada Cisnădiei nr. 5 etagiul I. curtea I, și priu agenturile principale
 din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate
 comunele mai mari.

Antreprise de pompe funebre
E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
 vis-à-vis de Băcănیا Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul
 său de înmormântare bogat asortat in carii toate obiectele,
 atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot că-
 păta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depon de sicriuri de metal** ce se pot
 inchide hermetic, din prima fabrică din Viena.
 Fabricarea proprieă a tuturor **sicriurilor de lemn,** de
metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de **cununii** pentru monumente și **plântici** cu prețurile
 cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură,** cară **funebre**
 proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vénéț,
 pentru **copii,** precum și cioclii.

Comande întregi se execută **prompt și ieftin,** i a u
 asupra-mi și **transporturi de morți in străinătate.**

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

24-*

Magazin de încălțăminte

ALFRED IPSEN

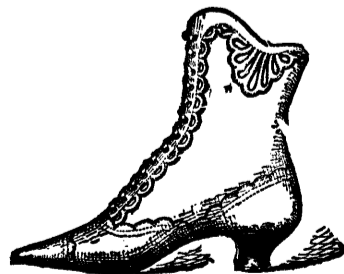
Brașov, Strada Vămei 36, vis-à-vis de Cafeneana Transilvania
 (Halta Tramvaiului.)

Mare asortiment și deposit bogat de **Ghete** pentru stradă,
 Sport, de lucru și de lux, potrivite după picior și cu prețuri
 foarte ieftine

Specialitate: Ghete fine cu sic lucrate după măsura
 și metod ortopedic. — La comande de
 afară ajunge trimiterea unei ghete vechi ca măsură.

Reparaturi

se fac prompt
 și ieftin.

(2917, 10-4.)

Articole de toaletă:

Săpunuri de toaletă, Parfumerie, Eau de cologne,
 Pudră, Pomadă, Cremă, Pastă pentru dinți, Apa
 de gură, precum și articoli pentru cultivarea pielii,
 fabricat strein și indigen. Asortiment bogat, se capătă
 cu preț foarte ieftin la

G. EITEL,
 Strada vămei 18.

AVIS.

Se caută un bun lucră-
 tor **Apicultor** (apicultor de al-
 bine) nefamilist, diplomat a unei
 Școale de agricultură, să vorbească
 românește și cu bune referințe pen-
 tru instalarea și îngrijirea unui în-
 ceput de albinărit după metodele
 cele mai noi și practice.

Condițiile a se adresa

N. A. Panfil,

Moșia Rădiana prin Gara Rădiana,
 jud. Bacău România.

(2909,1-8.)

De vânzare

din mână **O moșie** (pămân-
 liberă turi de
 arătură, casă de locuit cu 4 încăperi,
 șură, grajd) aflătoare vis-à-vis de
 fabrica de ciment.

Amănunte la proprietarul mo-
 șiei, care locuște la fața locului.
 (2918,1-8.)

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“
 se pot face ori și când pe timp mai
 îndelungat seu lunare.

P. Canon Antwerpen

Lange Herrenthalsche Straat 23.

Expedient de pasageri

concesionat de guvernul reg. belgian cu cautiune de franci 40,000.

Expediez pasageri
 la **NEW-YORK & Canada**
Nordamerica și Sudamerica

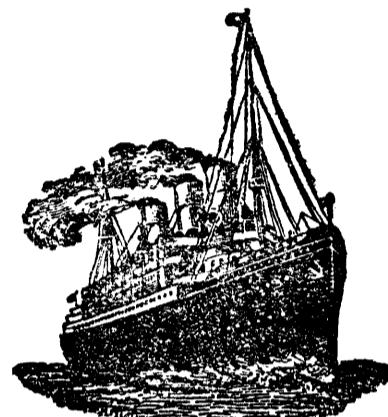
precum și la toate locurile din lume
 Direct cu Vapoare de postă Clasa primă,
 cu prețuri foarte ieftine.

Mâncare și serviciu escelent pe Vapor

Informații despre Nordamerica și Ca-
 nada la dorință, se comunică cu plăcere.

P. CANON ANTWERPEN, Lange Herrenthalsche Straat 23.

Desriere despre CANADA la cerere se trimite gratis și franco.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai
 bune mijlăce tehnice și fiind bine asortat cu tot
 felul de caractere de litere din cele mai moderne
 este pus in pozițiune de a puté esecuta **ori-ce**
comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
 IN AUR, ARGENT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
 LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
 DIVERSE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
 DUPĂ DORINȚĂ ȘI IN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și **IMPRIMATE**
 pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

*Compturi, Adrese,
 Circulare, Scrisori.
 Couverte, in tolä mărimea.*

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
 și **RESTAURANTE.**

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul
 tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în eta-
 giul, înderept in curte. — Prețurile moderate. —
 Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia **A. MUREȘIANU,** Brașov.